A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

The Daily Hebrew Journal

דער אידישער זשורנאל

פאליטיש אונאפהענגיג נאציאנאל

א צייטונג וועלכע ביט פרייהייט פון אדיסרוק צו אלע שיכטען.

VOLUME XVIII No 7579 | Monday, May 18th, 1931 | יום ב׳ כ׳ סיון תרצ״א. | טאראנטא, מאנטאג דער 18־טער מאי, 1931. | PRICE THREE CENTS

NEW YORK PUBLIC LIBRARY MAY 20 1931 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

בני־ברית וועט פאדערען געזעץ צו באַ־קעמפען אנטיסעמיטיזם אין קאנאדע

קאנפערענץ פון ב. ב. הערט אויס באַ־ריכט וועגען אנטיסעמיטיזם איז לאנד

די קאנאדער קאנפערענץ, באשטע־הענד פון 8 לאנדשען, וועלכע זענען א טייל פון דעם דיסטריקט נומער 1 בני־ברית, האט אנגענומען א רעזאלוציע צו פארטזעצן אויף נאך 3 יאר דעם סקאַ־לארשיפ פון $250 פאר דעם העברייא־אישען אוניווערזיטעט אין ירושלים.

אויף דער רעקאמענדאציע פון דער „אנטי־דעפאמיישן קאמיטע״, איז א רעזאלוציע איינשטימיג אנגענומען געווא־רען צו פארדערן א געזעץ אין קאנאדע, אז עס זאל פארבאטען ווערען צו דרוקען אדער פארשפרייטען וועלכע עס איז לי־טעראטור וועלכע עס איז באלוידיגענד אדער פארלוימדענד צו וועלכער עס איז גרופע אדער סעקטע, אז עס זאל באַ־טראכט ווערען אלס א קרימינעלער פאר־ברעכען.

מר. ד. ראבינסאן, פון האמילטאן, וועלכער איז דער טשערמאן פון דער „אנ־טי־דעפאמיישן ליעג״ פון דער בני־ברית אין קאנאדע, האט באריכטעט וועגען א פאל אין מאסקאקא אנטעריא, וואו די „כאסקאקא לעיק נעוויגיישן ענד האטעל קא.״ האט ארויסגעגעבען א טאים־טעיבל וועלכער האט ענטהאלטען די ווערטער: „קיינע קאנסאמטיוס אדער אידען ווע־רען אנגענומען״.

די פראגע איז אויפגענומען געווארען פון עטליכע איינפלוסרייכע יחידים וועל־כע האבען נאך זעקס מאנאטען פון שתדלנות מיט די באאמטע פון דער קאמ־פאניע קוים גע׳פועלט, אז דער דאזיגער באלוידיגענדער אויסדרוק זאל ארונטער־גענומען ווערן. דער טשערמאן האט אויך באריכטעט וועגען אנדערע פאלען פון ברוטאלען אנטיסעמיטיזם אין קאנאדע, און עס איז איינשטימיג באשלאסען גע־ווארען, אז אלע אנשטרענגונגען זאלען גע־ווידמעט ווערען צו זעהן אז א געזעץ זאל

3 טויט, 12 פארוואונ־דעט איז עקסידענט

3 פערזאן טויט און 12 אנדערע פאר־וואונדעט, איז דער סך־הכל פון אזוי־גרויסע עקסידענטען אין פארלויף פון דעם „וויק־ענד״. אין וואודסטאק זענען 3 דער/הרג׳עט געווארען, ווען אן אינטער־נישאנעל לימיטעד טריין האט זיך צו־זאמענגעשטויסען מיט א טראק וועלכער איז געטריבען געווארען פון קליפארד פאסטער. אין ארום אוקווייל זענען 12 שווער פארוואונדעט געווארען, ווען צוויי אויטאמאבילען האבען זיך צוזאמענגע־שטויסען אויף דער האייוועי.

די קארס זענען געטריבען געווארען פון דזשארדזש פ. ריז און נארמאן ס. מורי.

126 מארדען זענען באנאנגען געווארען איז א״י אין 1930

ירושלים, מאי 17, (איטא).

אין 1930 זענען אין פאלעסטינע פארגעקומען מעהר מארדען ווי אין 1929, לויט ציפערען וואס זענען דא איצט־פאר־עפענטליכט געווארען.

אין די דאזיגע ציפערען געהען ניט איין די מארדען, וואס זענען באנאנגען געווארען בעת די ראיאטען פון 1929. פון די ציפערען איז צו זעהן, אז אין 1930 זענען באנאנגען געווארען 126 מארדען, 179 מארד אנפאלען, און 347 ערנסטע אטאקעס, און 1929 זענען פארגעקומען 96 מארדען, 154 מארד־אנפאלען, און 274 ערנסטע אטאקעס.

אין אן עדיטאריעל וועגען דער פאר־גרעסערטער צאהל מארדען שרייבט א לאקאלע צייטונג, אז די פארגרעסערונג איז בלוי ספק פארגעקומען ווייל מען האט די פעלאבען אויפגערייצט אין 1929, און עס איז געווען שווער זיי צו באַרוהיגען.

איבער טויזענט אידען אריינגעקומען קיין א״י אין דריי מאנאטען

ירושלים, מאי 17, (איטא).

אין די ערשטע דריי מאנאטען פון 1931 זענען קיין פאלעסטינע אריינגעקו־מען 1,074 אידען. אין מאנאט מערץ אליין זענען אריינגעקומען 771 אידען, און אין די ערשטע צוויי מאנאטען צו־זאמען זענען אריינגעקומען 313 אידען.

פון די 771 אידען וואס זענען אריינ־געקומען אין מאנאט מערץ זענען 636 געקומען אלס חלוצים מיט סערטיפיקאַ־טען פון דער אידישער אגענטור, 103 אי־דען זענען געקומען אלס קרובים פון איינ־וואוינער, און 32 אלס אימיגראנטען מיט איינענע פאנדען. די גרעסטע טייל פון די מערץ־אימיגראנטען, 519, זענען גע־קומען פון פוילען; 69 פון רוסלאנד; 26 פון אמעריקע, און די איבעריגע פון פאר־שידענע אנדערע לענדער.

ירושלים, מאי 17, (איטא).

אן אויפזעהער אין דעם פאסט־אפיס האט זיך מודה געווען, אז ער האט אי־ברגעגעבען די גנבים 32,000 דאלאר פון די 35,000 דאלאר אין באנקנאטען, וואס זענען פארשוואונדען פון דער באהן־פאסט לעצטען מיטוואך, אויפ׳ן וועג פון

איטאלענישע געלערטע באנייסטערט פון אידישען געלערטענטען

רוים, מאי 17, (איטא).

רושיאקאמא מיעלע, א אידישער קרע־מער פון דער היגער געטא, האט איבע־ראשט די איטאליענישע ליטעראַרישע און וויסענשאפטליכע וועלט מיט נייע באַ־לייכטונגען, וואס ער האט פארעפענטליכט וועגען די ווערק פון איטאליענישען דיכ־טער דאנטע, ספעציעל וועגען דער „געט־ליכער קאמעדיע״.

מיעלע, וועלכער האט בלויז אן עלע־מענטארע בילדונג, האט אין זיין פרייער צייט שטודירט דאנטע׳ס ווערק, און האט פארצייכענט זיינע פארשונגען.

סנאודען וועט אפשר פארנעמען פאספיעלדס פלאץ אלס קאַ־לאניאל מיניסטער

לאנדאן, מאי 17, (איטא).

די פריהערדיגע קלאנגען וועגען פאס־פיעלד׳ס רעזיגנאציע אלס קאלאניאלער סעקרעטאר, זענען היינט ווידער באנייט געווארען, ווען דער פאליטישער קארעס־פאנדענט פון דער „סאנדעי עקספרעס״ האט באריכטעט, אז פאספיעלד האט איב־פארמירט מעקדאנאלד׳ן וועגען זיין פאר־לאנג צו רעזיגנירען ביים סוף פון דער איצטיגער פארלאמענטארישער סעסיע.

דער „עקספרעס״ גיט דערביי צו, אז דאס קאלאניאל מיניסטעריום איז אנגע־באטען געווארען צו סנאודען׳ען צוזאַ־מען מיט א לארדען טיטול. דער „עקס־פרעס״ שטרייכט אבער אונטער, אז סנאו־דען האט נאך ניט באשלאסען צו אנגעה־מען דעם אנבאט.

אנדערע זונטאגדיגע צייטונגען שרייב־

3 טויט, 12 פארוואונ־דעט איז עקסידענט

3 פערזאן טויט און 12 אנדערע פאר־וואונדעט, איז דער סך־הכל פון אזוי־גרויסע עקסידענטען אין פארלויף פון דעם „וויק־ענד״. אין וואודסטאק זענען 3 דער/הרג׳עט געווארען, ווען אן אינטער־נישאנעל לימיטעד טריין האט זיך צו־זאמענגעשטויסען מיט א טראק וועלכער איז געטריבען געווארען פון קליפארד פאסטער. אין ארום אוקווייל זענען 12 שווער פארוואונדעט געווארען, ווען צוויי אויטאמאבילען האבען זיך צוזאמענגע־שטויסען אויף דער האייוועי.

די קארס זענען געטריבען געווארען פון דזשארדזש פ. ריז און נארמאן ס. מורי.

126 מארדען זענען באנאנגען געווארען איז א״י אין 1930

ירושלים, מאי 17, (איטא).

אין 1930 זענען אין פאלעסטינע פארגעקומען מעהר מארדען ווי אין 1929, לויט ציפערען וואס זענען דא איצט־פאר־עפענטליכט געווארען.

אין די דאזיגע ציפערען געהען ניט איין די מארדען, וואס זענען באנאנגען געווארען בעת די ראיאטען פון 1929. פון די ציפערען איז צו זעהן, אז אין 1930 זענען באנאנגען געווארען 126 מארדען, 179 מארד אנפאלען, און 347 ערנסטע אטאקעס, און 1929 זענען פארגעקומען 96 מארדען, 154 מארד־אנפאלען, און 274 ערנסטע אטאקעס.

אין אן עדיטאריעל וועגען דער פאר־גרעסערטער צאהל מארדען שרייבט א לאקאלע צייטונג, אז די פארגרעסערונג איז בלוי ספק פארגעקומען ווייל מען האט די פעלאבען אויפגערייצט אין 1929, און עס איז געווען שווער זיי צו באַרוהיגען.

סנאודען וועט אפשר פארנעמען פאספיעלדס פלאץ אלס קאַ־לאניאל מיניסטער

לאנדאן, מאי 17, (איטא).

די פריהערדיגע קלאנגען וועגען פאס־פיעלד׳ס רעזיגנאציע אלס קאלאניאלער סעקרעטאר, זענען היינט ווידער באנייט געווארען, ווען דער פאליטישער קארעס־פאנדענט פון דער „סאנדעי עקספרעס״ האט באריכטעט, אז פאספיעלד האט איב־פארמירט מעקדאנאלד׳ן וועגען זיין פאר־לאנג צו רעזיגנירען ביים סוף פון דער איצטיגער פארלאמענטארישער סעסיע.

דער „עקספרעס״ גיט דערביי צו, אז דאס קאלאניאל מיניסטעריום איז אנגע־באטען געווארען צו סנאודען׳ען צוזאַ־מען מיט א לארדען טיטול. דער „עקס־פרעס״ שטרייכט אבער אונטער, אז סנאו־דען האט נאך ניט באשלאסען צו אנגעה־מען דעם אנבאט.

אנדערע זונטאגדיגע צייטונגען שרייב־

פיער טויט אין באהן־קאטאס־טראפע ארום יפו

יפו, מאי 17, (איטא).

פיער פערזאן זענען טויט און צוויי זענען ערנסט פארוואונדעט געווארען אלס רעזולטאט פון א צוזאמענשטויס פון אן אויטאמאביל און א באהן, וואס איז נעכ־טען פארגעקומען לעבען יפו.

די קרבנות זענען נאך ניט דערקענט געווארען.

ב. ב. שיקט ספעציעלען שליח קיין מעקסיקא צו אונטערזוכען אנטי־אידען רדיפות

פרעזידענט פון בני־ברית, האַנ. אלפרעד קאהען, דערקלערט צו פארטרעטער פון „זשורנאל״, אז די מעקסיקאנישע רעגירונג האט צוגעשיקט אן ענטפער צום סטייט־דע־פארטמענט אין וואשינגטאן, אויפ׳ן פראטעסט פון בני־ברית. — אידען ווערען גע־רודפ׳ט צוליעב עקאנאמישער דעפרעסיע, ווערט געזאגט אינ׳ם ענטפער.

מר. קאהען האט אויך דערקלערט, אז מר. ד. ווייזבערגער איז געווען דער בני־ברית פארטרעטער אין מעקסיקא, אין פארבינדונג מיט דער קאַ־סאמפטיון אדבייט, ביז מיט עטליכע מא־נאטען צוריק, „האט מר. קאהען ווייטער געזאגט, „איז אונז האט זיך אויסגעווי־זען אז די ארבייט פון בני־ברית איז שוין געענדיגט, און ער האט זיך צוריק געצויגען צוריק אין שיקאגא״.

איצט פאהרט ער ווידער אף קיין מעקסיקא דינסטאג, און ער וועט באריכ־טען צו מר. קאהען אלץ וואס ער וועט אליין זעהן, כדי די נויטיגע שריט זאלען קענען געטומען ווערען פון די בני־ברית צו באשיצען די אידען.

דער סטייט־דעפארטמענט אין וואַ־שינגטאן האט ארויסגעוויזען זיין פאַ־לאנג צו מיטארבייטען מיט די בני־ברית אויף יערען מעגליכען אופן. מאריס ד. ראזענבערג, דער פארטרעטער פון די בני־ברית אין וואשינגטאן, שטעהט כסדר אין פארבינדונג מיט דעם סטייט־דעפארט־מענט וועגען דער סיטואציע אין מעק־סיקא, האט מר. קאהען פארענדיגט זיין אינטערוויו.

פאַרבאנד פון רומענ־שע אידען ברעכט אף מיט רעגירונג

בוקארעסט, מאי 17, (איטא).

דאס פרעזידיום פון דעם פארבאנד פון די רומענישע אידען האט ביי איהר ספעציעלען מיטינג היינט, באשטעטיגט דעם געבטיגען באריכט, אז דער פארבאנד האט אָפּגעבראָכען זיין וואהל־אפמאך מיט דער יאַרנאַרעגירונג.

דאס פרעזידיום האט דערקלערט, אז די רעגירונג האט איהר אנטואנט צו געבען עטליכע „סיטס״ אין דעם נייעם פארלאמענט, וואס איז פריהער צוגעזאגט געווארען. דאס פרעזידיום האט דאר־בער באשלאסען צו נעהמען פאר זיך ווי־דער די פרייהייט וועגען איהר שטעלונג אין דעם פארלאמענטארישען קאמפיין.

אפיקורסישע צייטונג אין רוסלאנד פאדערט מער יושר פאר רעליגיע

ריגא, מאי 17, (איטא).

די מאסקווער צייטונג „בעזבאזש־ניק״, וואס באקעמפט דעם רעליגיעזען איינפלוס פון די כלי־קודש, האט ארויס־גערופען א גרויסע פענסאציע מיט אן אר־טיקעל, אין וועלכען עס ווערט רעקאמענ־דירט, אז מען זאל די כלי־קודש צוריק־געבען זייערע רעכט, לויט זיי לעצטע נור־מערען פון דער צייטונג, וואס זענען אהער אנגענומען.

די צייטונג רעקאמענדירט דער סאַ־וועטישער רעגירונג, צו אנולירען א רייע באגרעניצונגען, וואס זענען ארויסגעלייגט געווארען אויף די כלי־קודש. דער „בעזבאזשניק״ לייגט ניט פאר מען זאל די כלי־קודש צוריקגעבען זייערע פאליטישע רעקאמענדאציע אויף דעם, אז די צו לויבט זיי ניט צו בייטען זייער פראפע־סיע. די צייטונג שרייבט

אידען אין פוליש שטעדטעל פראטעסטירען געגען הויכע שטייערען

וואַרשע, מאי 17, (איטא).

די אידישע הענדלער און סטאַרקי־פערס אין דעם שטעדטעל טארנאגראד, אין דעם לובלינער געגענד, האבען גע־האלטען זייערע סטארס צוגעמאכט א נאַנ־צען טאג היינטיגע וואך אלס פראטעסט געגען די הויבע שטייערען.

די אידישע הענדלער האבען זיך פארקליבען אויפ׳ן מארק, האבען געזאגט תהילים, און האבען נאכדעם באשטימט א דעלעגאציע צו ווענדען זיך וועגען דעם ענין צו די שטייער־באאמטע.

„זייענדיג פאליטיש, סאציאל און עקאנאמיש איזאלירט פון דער איבעריג־גער באפעלקערונג, פיהרען זיי א לעבען פול מיט דחקות, און פארנעהמען זיך ווייַ־טער מיט זייער פריהערדיגער פראפעסיע. אויב מען וועט זיי אבער געבען א מעג־ליכקייט זיך צו פארנעהמען מיט אן אנ־דער ארבייט, וועלען פיעל פון זיי איי־בערדייסען מיט דער רעליגיע״.

דייטשלאנדס אויסערן מיניסטער צע־קריגט זיך מיט בריאנע׳ן אין זשענעווא

זשענעווא, מאי 17.

דרייסיג אייראפעאישע לענדער באַ־טייליגען זיך אין דער קאנפערענץ וועלכע איז דא דערעפענט געווארען, צו באטראכטען וועגען מיטלען כדי צו בחיענען בעפערע צייטען.

צווישען די 30 לענדער וואס באַ־טייליגען זיך אין דער קאנפערענץ, זענען דא 27, וואס באלאנגען צו דער פעלקער ליעג און דריי ספעציעל איינגעלאדענע, ניט מיטגלידער פון דער ליעג.

די דריי זענען: ליטווינאוו פון סאָ־וועט רוסלאנד, טעווסיק רודזשי בעי פון טערקיי, און בערענסאן פון אירלאנד.

ליטווינאוו און די איבעריגע צוויי וועלען ניט צוגעלאזען ווערען צו אלע זי־צונגען. בלויז אויף די זיצונגען, וואו עס וועט זיך האנדלען וועגען פראגען וואס ריהרען אן גאנץ איירופא וועט מען זיי צולאזען. אין די איבעריגע פראגען וועלען זיך באטייליגען בלויז די מיטגלידער פון דער פעלקער ליעג.

דער פראנצויזישער מיניסטער בריאן איז דער אנערקענטסטער און איינפלוס־רייכסטער פיהרער ביי דער קאנפערענץ. ער האט היינט, אויף דער צווייטער זי־צונג, אויפגעהויבען די פראגע פון דעם געפלאנטען דייטש־עסטרייכישען טאריף־בונד, בעטענדיג דייטשלאנד אז זי זאל זיך פון דעם פלאן אָפּזאגען, ווייל אין איהם זענען דא באהאלטענע געפאהרען פאר אנדערע פעלקער. ער האט פארגע־שלאגען צו ארבייטען בעסער פאר אזא פלאן, וואס זאל אריינגעהמען מעהר לענ־דער.

איהם האט געענטפערט דער דייַ־טשער אויסלאנדס מיניסטער קורציאוס, וועלכער האט אנגעוויזען, אז די קאנפע־רענץ קען די פראגע ניט אויפנעמען; דאס באלאנגט, האט ער געזאגט, צו דער פעל־קער ליעג.

ב. ב. ווייכטיגער מעסעדזש פון פרעזידענט דערצעהלט וועגען ב. ב. ארבייט

נאך דער דערעפענונג שבת אוועגט פון דער 79־טער קאנווענשאן פון דעם בני־ברית גרענד לאדזש נומער 1, איז דער זונטאגדיגער טאג געווען דער ווייב־טיגסטער בנוגע דער ארבייט וואס אין דורכ׳ן טאג אויפגעטאן געווארען.

נאך די פארשיידענע באנריסונגען האט דער פרעזידענט געהאלטען זיין „מע־סעדזש״ צו די דעלעגאטען, אין וועלכען ער האט זיך אפגעשטעלט אויף יעדען צווייג פון דער בני־ברית ארבייט באזונ־דער.

„דער מאראלישער כוח פון די בני ברית וואס האט געבראכט דער ארגאני־זאציע צו א מיטגליד־רשאפט פון אלום פיער און האלב מיליאן״, האט ער גע־זאגט, „איז קלאהר אילוסטרירט געווא־רען״.

ער האט זיך באזונדערס אפגעשטעלט וועגען דער בני ברית ארבייט אין מעק־סיקא, און וועגען זיין אינטערווענירען ביים סטייט סעקרעטארי פון די פאראיי־נינטע שטאטען, הענרי ל. סטימסאן, וועַ־גען די דרייפות אויף אידען אין מעקסיקא.

מיט שטאלץ האט ער געערדט וועגען דעם אידישען חלק אין דעם אויפבוי און לעבען פון אמעריקע, און מיט הארץ האט ער געוועקט צו ארבייט פאר דער פאר־נאכלעסיגטער אידישער יוגענט. אן אנ־חויב פון דער ארבייט, זעהט דער ווירדי־

אלפרעד קאהען

גער ריכטער אין דער „חלל פאונדיישן״, וועלכע האט שוין אפטייליגען אין 8 אר־גייזערזיטעטען און אין דער א. צ. א. מיט איהרע 142 טשאפטערס.

די דעלעגאטען האבען זיך געפונען אין א געהויבענער שטימונג, ווען עס איז אפגעגעבען געווארען דער באריכט וועגען אזא וויכטיגען טייל פון דער ארבייט.

באריהרענדיג די אנטיסעמיטיזם פראגע אין אמעריקע האט דער פרעזי־דענט זיך אפגעשטעלט וועגען דער וויכ־טיגער ארבייט פון דער „אנטי־דעפאַ־מייישאן ליעג״, וועלכע קאאפערירט מיט גרויסע פריסטליכע ארגאניזאציעס צו שאַ־פען א בעסערע פארשטענדיגונג צווישען אידען און קריסטען.

די פאלגענדע באאמטע פאר דעם דיסטריקט לאדזש נומער 1, זענען נאכדעם דערוועהלט געווארען:

פרעזידענט — האנ. אלבערט קאַ־הען, נ. י.

1־טער וויס־פרעזידענט — לואיס מ. סינגער, ק.סי., טארנטא.

2־טער וויס־פרעזידענט — בנימין רזש. שולמאן, באסטאן.

3־טער וויס־פרעזידענט — פראנק גאלדמאן, לאוועל, מאסס.

פרעזידענט באארד אף גאווערנארס פון דער היים אין יאנקערס — יהושע קאנטראוויץ, נ. י.

טרעזשורער — וויליאם אשער, נ. י.

סעקרעטער — לאורענס וויהייס, נ. י.

היינט 12.30 קומט פאר א לאַנ־טשעאן פאר די דעלעגאטען, ביי וועלכען עס וועט רעדען האַנ. מאיר זאלצבערגער פון ניו יארק.

רבי דזשייקאבס טעכטער אין טאראנטא

מיידזשאר און מרס. דזשייקאב פרענק פון בוירלינגטאן, ווערמאנט, און אויך מרס. מארקוס ספערבער פון מאנטרעאל, וועלכע זענען די טעכטער פון דעם פאר־שטארבענעם רבי דזשייקאבס, נעפינען זיך איצט אין טאראנטא. מר. און מרס. פרענק זענען געקומען צו דער בני־ברית קאנווענשאן. מרס. פרענק און מרס. ספערבער פארבלייבען דא אלס די געסט פון מרס. נ. פילפס.

האט ניט געטארט באליידיגען אידישען דעפוטאט

וואַרשע מאי 17, (איטא).

שמואל ראטשטיין, רעדאקטאר פון דער היגער צייטונג „אידישעס טאגע־בלאט״, איז פאראורטייילט געווארען צו צוויי וואכען ארעסט און צו א שטראף פון 350 זלאטעס, פאר האבען באליידיגט אין זיין צייטונג דעם אידישען דעפוטאט פארבשטיין, בעת דעם וואהל־קאמפיין.

ב. ב. שיקט ספעציעלען שליח קיין מעקסיקא צו אונטערזוכען אנטי־אידען רדיפות

פרעזידענט פון בני־ברית, האַנ. אלפרעד קאַהען, דערקלערט צו פארטרעטער פון „זשור־נאל״, אז די מעקסיקאנישע רעגירונג האט צוגעשיקט אן ענטפער צום סטייט־דע־פארטמענט אין וואשינגטאן, אויפ׳ן פראטעסט פון בני־ברית. — אידען ווערען גע־רודפ׳ט צוליעב עקאנאמישער דעפרעסיע, ווערט געזאגט אינ׳ם ענטפער.

מר. קאהען האט אויך דערקלערט, אז מר. ד. ווייזבערגער איז געווען דער בני־ברית פארטרעטער אין מעקסיקא, אין פארבינדונג מיט דער קאַ־סאמפטיון אדבייט, ביז מיט עטליכע מא־נאטען צוריק, „האט מר. קאהען ווייטער געזאגט, „איז אונז האט זיך אויסגעווי־זען אז די ארבייט פון בני־ברית איז שוין געענדיגט, און ער האט זיך צוריק־געצויגען צוריק אין שיקאגא״.

איצט פאהרט ער ווידער אף קיין מעקסיקא דינסטאג, און ער וועט באריכ־טען צו מר. קאהען אלץ וואס ער וועט אליין זעהן, כדי די נויטיגע שריט זאלען קענען געטומען ווערען פון די בני־ברית צו באשיצען די אידען.

דער סטייט־דעפארטמענט אין וואַ־שינגטאן האט ארויסגעוויזען זיין פאַ־לאנג צו מיטארבייטען מיט די בני־ברית אויף יערען מעגליכען אופן. מאריס ד. ראזענבערג, דער פארטרעטער פון די בני־ברית אין וואשינגטאן, שטעהט כסדר אין פארבינדונג מיט דעם סטייט־דעפארט־מענט וועגען דער סיטואציע אין מעק־סיקא, האט מר. קאהען פארענדיגט זיין אינטערוויו.

ספרדישע אידען פאס־טען און בלאזען שופר אין מעקסיקא

מעקסיקא סיטי, מאי 17, (איטא).

די ספרדישע אידען אין מעקסיקא סיטי האבען היינט דערקלערט א יום־כפור קטן, מיט בלאזען שופר און פאס־טען. אלס אויסדרוק געגען די רדיפות וואס די מעקסיקאנישע רעגירונג האט לעצטענס אנגעהויבען נעגען זיי, אלע שוהלען זענען געווען איבערגעפאלט, און די אידען האבען געזאגט תהילים און גע־בעטען גאט ער זאל בטל מאכען די גזרה.

אין דער צייט וואס די ספרדישע אי־דישע הענדלער האבען עטאבלירט א קאַ־פעטעריע סטאר, אין ארקייד, דער־פאר וואס זיי זענען ארויסגעוואָרפען גע־ווארען פון מארקעט, קאנען זיך אבער די ארויסגעוואָרפענע אשכנזישע אידישע הענדלער ניט העלפען, ווייל זיי זענען ארים.

פאלעסטינער איד איז איצט א מענש אהן א לאנד

ירושלים, מאי 17, (איטא).

דער פאלעסטינער אימיגראציע־דע־פארטמענט האט פאראָרדענט ארויסצו־שיקען קיין סאוועט־רוסלאנד דעם געווע־זענעם אמעריקאנער מיטגליד פון אידי־שען לעניאן, חייקעל בערנשטיין, וועלכער איז א קצב אין דער קאלאניע כפר יחזקאל.

בערנשטיין איז אין 1918 געקומען קיין פאלעסטינע פון אמעריקע אלס מיט־גליד פון אידישען לעניאן. ווען דער לע־ניאן איז אויפגעלייזט געווארען, איז בערנשטיין צוריקגעפאהרען קיין אמעריקע און אין 1922 צוריקגעקומען קיין פאַ־לעסטינע צוזאמען מיט זיינע עלטערען. ער האט חתונה געהאט אין פאלעסטינע און האט צוויי קינדער, וואס זענען גע־בוירען געווארען אין לאנד. לעצטענס איז בערנשטיין ארעסטירט געווארען פאר א מינדערוויכטיגען פארברעכען, און די פאַ־ליציי האט אויסגעפונען, אז בערנשטיין און זיינע עלטערען זענען אריינגעקומען קיין פאלעסטינע אויף טוריסטען וויזעס.

בערנשטיין איז געקומען קיין אמע־ריקע אין 1910. ער איז איצט א מאן אהן א לאנד, ווייל ער קען ניט צוריק־פאהרען קיין אמעריקע, און פון פאַ־לעסטינע וויל מען איהם ארויסשיקען קיין רוסלאנד, וואו עס שטעהט איהם פאר־פאלגט צו ווערען אלס ציוניסט.

אונטערזועלט

שפּאַנענדער ראָמאַן פון שטענדיגען קאַמף צווישען פאַרבדעכער און נעזעץ.

— פון —
מאַרק סאַרדעל
(נאָכדרוקען פאַרבאָטען)

— (פאָרזעצונג

— עס ווערט שפּעט — האָט סטעלאַ געזאָגט.

— ליר געהען באַלד.

— די זון לאָזט זיך שוין אַרונטער.

— האָט סטעלאַ ווידער דערמאָנט — איך וואָלט ניט וועלען די נאַכט זאָל אונז פאַרכאַפּען אין מיטען וועג.

— וואָס איז פון יענער זייט הויז? — האָט מענועל פרעגט אַ פרעג געטאָן, גלייך ער וואָלט ניט געהערט וואָס סטעלאַ האָט גערעדט. ער האָט אַ טרייב געטאָן דאָס פערד.

— וואו פאָהרט איהר? גאָט איז מיט אייך! — האָט סטעלאַ אויסגערופן מיט שרעק.

— שרעקט זיך ניט, ליבע סטעלאַ — האָט מענועל געענטפערט — איך וויל בלויז זעהן וואָס עס געפינט זיך אויף דער צווייטער זייט פון דער תיבה.

— דאָרט איז אַן אפּגרונט.

— אַן אפּגרונט?

— יאָ. אונטען לייפט אַ וואַסער.

— אַ וואַסער?

— יאָ. אַ טייך.

— אַ טייך? וואָס פאַר אַ טייך?

— דער סקולקיל.

— אַ, דער סקולקיל... יאָ, יאָ, דער סקולקיל... — האָט מענועל איבערגעחזרט און איז לאַנגזאַם געפאָהרען אין יענער ריכטונג — איך וואָלט ווערען זעהן, וווּ דער סקולקיל קוקט דאָ אויס.

— זייט פאָרזיכטיג — האָט סטעלאַ אויהן געוואָרענט — דער אפּגרונט איז זעהר טיעף.

— איך דאַנק אייך, סטעלאַ — האָט מענועל געענטפערט און איז לאַנגזאַם געפאָהרען אין ווייטער.

די געגענד איז געווען באַוואַקסען מיט טיפען גראָז און מיט ווילדע דערגער. דערצו האָבען פון צווישען גראָז אַרויסגעשטעקט שפּיצינע שטיינער. וואָס האָבען שווער געמאַכט דעם גאַנג פאַר די

— די גענענט איז זעהר פאַרלאָזען

— האָט מענועל געזאָגט נאָכדענקענדיג.

— שוין העכער דרייסיג יאָהר, אז קיין מענשליכער פוס האָט דאָ ניט געטראָטען — האָט סטעלאַ געזאָגט.

— איהר דענקט אַזוי?

— אַזוי גלויבט מען אין דער גענענט.

— איך בין אין דעם ניט זיכער — האָט מענועל געזאָגט.

סטעלאַ האָט אַ שמייכעל געטאָן און האָט אויף איהם געקוקט מיט אַ פאַרוינטערעסירטען בליק.

— מען קען גלייך זעהן — האָט זי געזאָגט — אז דער דעטעקטיוו איז לעבעדיג געוואָרען אין אייך.

— יאָ. עס קוקט אויס אַזוי — האָט מענועל צוגעגעבען און האָט איינגעהאַלטען אַ בריעף. עס האָט זיך אָנגעהויבען אַ מישפּע דיגער באַרג אַראָפּ. אונטען האָט גערוישט און גערעדט דאָס וואַסער פון סקולקיל רייוער.

— דער טייך איז דאָ ניט זעהר ברייט — האָט ער געזאָגט.

— דערפאַר אָבער גאַנץ טיעף — האָט סטעלאַ באַמערקט.

— מיר שווימען — האָט מענועל געזאָגט — אז אונטען איז דאָ אַ צוזאָג צו דער הויז.

— איהר מיינט אַזוי?

— איך וויים אַזוי.

— וואָס ווייסט איהר?

— דער צוגאַנג צו דער הויז איז פון יענער זייט, פון צווישען די ביימער.

— דאָס איז דער חוּפּט צוגאַנג — האָט מענועל געזאָגט.

— יאָ.

— אָבער ניט דער איינציגער — האָט מענועל צוגעלעגט.

— איהר מיינט? — האָט סטעלאַ געפרעגט איבערראַשט.

— איך מיין — האָט מענועל ווייטער געזאָגט — אז אונטען, פון ברעג טייך, קען מען אויך צוקומען צו דער הויז. דאָס איז, אַזוי צו זאָגען, אַ הינטער־גאַנג.

— איהר זענט זיכער?

— ניין, זיכער בין איך ניט — האָט מענועל געענטפערט — אָבער עס שיינט מיר אַזוי.

— צו וואָס דאַרף מען דאָ אַזאַ צו־גאַנג? — האָט סטעלאַ זיך געוואונדערט.

— איצט קען זיין, דאַרף מען איהם ניט — האָט מענועל געענטפערט — אָבער, קען זיין, איז אַזאַ צוגאַנג שטאַרק צוגוץ געקומען.

— איהר רעדט אַזוי מאָדנע, מר. ראַבינס.

— איהר דענקט אַזוי?

— איהר מאַכט אויף מיר דעם איינ־דרוק — האָט סטעלאַ געזאָגט — ווי איהר וואָלט אין דער ריאַלנע געוואָלט אַנטדעקען אַ נעסט פון פאַרבדעכער.

— גייסטער האַלטען זיך דאָ זיכער ניט אויף.

— אָבער קיין אַנדערע אויך ניט.

— דאָס וויים איך ניט.

— לאָמיר בעסער זעהן פון דאָנען — האָט סטעלאַ ווידער אָנגעהויבען.

— יאָ. איצט געהען מיר שוין טאַקע

— האָט מענועל געזאָגט אַזוי האָט צוריק פאַרקיר־עוועט זיין פערד.

זיי זענען געפאָהרען אין שטילשווייגען. דער ווינט האָט געריישט צווישען די ביימער. די זון איז געוואָרען בלוטיג רויט און האָט געוואָרפען אַ גראַנען גאָלד און בראָנז קאָליר אויף די גראָזען, אויף די שטיינער־שפּיצען און אויף די הויכע ביימער.

— איך מוז זיך פאַר אייך אַנטשולדיגען — האָט מענועל געזאָגט אין אַ ווייַלע אַרום.

— פאַר מיר? — האָט סטעלאַ אַ פרעג געטאָן אין אַן איבערראַשטען טאָן.

— יאָ. פאַר אייך.

— פאַרוואָס?

— איך האָב אויף אַ ווייַלע פאַרגעסען מיט וועמען איך געפין זיך — האָט מענועל געזאָגט — און איך האָב זיך פאַרטעפּט אין מיין אייגענער אַרבייט.

— דאָס איז געווען זעהר אינטערעסאַנט — האָט סטעלאַ געזאָגט מיט אַ שמייכעל.

— איהר מיינט אַזוי?

— יאָ.

— און איהר האָט זיך ניט געלאַנגווייַלט?

— אויף אַן אויגענבליק אויך ניט.

— דאָס פרעהט מיך צו הערען.

— עס האָט מיר געגעבען די געלעגענהייט צו זעהן אַ גרויסען מאַרך ביי דער אַרבייט — האָט סטעלאַ געזאָגט.

— יאָ, הערט הויף!

— איך מאַך ניט קיין קאָמפּליִמענטען — האָט סטעלאַ ערנסט געזאָגט — דאָס איז ניט אין מיין טבע.

— אַזוי געפעלען איז אייך מוזן אַרבייט?

— יאָ.

— אָבער איהר האָט דאָך גאָר ניט געזעהן.

— דאָס וואָס איך האָב געזעהן, האָט מיר געוויזען וואָס פאַר אַ פעהיגער מענש איהר זענט.

(טערט פאָרגעזעצט)

צו פאַרערענטען

צו פאַרענטען איינע פון די שעהנסטע רומס מיט אַלע קאָנוויניענס, מיט אַדער אָהן באַדד, פּאַסיג פאַר 2 פּערזאָן, פרעגען 22 סיסעל סטריט. טרייניטי 1426 F
(4422-5-18

צו פאַרענטען אַ פּלעט פון 3 אָדער 4 גרויסע רומס, אַלע קאָנוויניענס, האַרד־וואוד פלאָרס, סטים היט, סינק אין קיטשען, קאַפּבאָרדס, 25 סיסעל סטריט, טעלעפאָן טרייניטי 1411.
(4415-5-18

צו פאַרענטען אַ פּלעט פון 4 רומס מיט אַלע מאָדערנע קאָנוויניענס, האַרד־וואוד פלאָרס, פיקסטשורס, ווינדאָ־בליינדס, ניי דעקאָרירט, סעפּרעט באַטה, פרעגען 448 יוקליד עוועניו.
(4423-5-18

צו פאַרענטען אַ פּלעט פון 3 אָדער 4 גרויסע, ליכטיגע רומס, האַרדוואוד פלאָרס, אַלע קאָנוויניענס, יעצט לייַדיג, פרעגען 18 ראָסטאָן ראָוד, אָדער טעל. לאַמבאַרד 6236.
(4425-5-18

צו פאַרענטען 2 ליכטיגע רומס מיט אַ גרויסער וואַרענדע, מיט אָדער אָהן גאַ־ראַדזש, ניי דעקאָרירט, 50 ראַבערט סט.
(4383-518

צו פאַרענטען פאַרשיידענע סייזעס פּלעטס פאַר מאַנופעקטשורינג, אָדער דוישאַבינג, זעהר מעסיגע רענט, אויך איין פּלעט פאַר אַ דרעס קאָנטראַקטאָר. פרעגען שאַרלי צוקערמאַן, 352 עדלייד וועסט.
(4387-5-26

צו פאַרענטען אַ פּלעט פון 4 רומס, האַרדוואוד פלאָרס, ווינדאָו בליינדס, קאָמבינישאָן סטים און פוירעס, סאָ רום, פּראָנט און בעק וואַרענדאַ, 58 מיירדושאַר סטריט.
(4359-5-18

צו פאַרקויפען

צו פאַרקויפען אַ לאָנטש רום, גאַראַנ־טירט צו מאַכען אַ לעבען. ספּעדיינג עוו. שרייבען "זשורנאַל" באַקס 532.
(4369-5-18

צו פאַרקויפען טווין בעטס, זעהר ווייניג גענוצט, באַרגין פאַר אַ שנעלען קויפער. פרעגען 7 הענרי סטריט.
(4373-5-8

צו פאַרקויפען אָדער צו פאַרענטען אַ סטאָר מיט שעהנע רומס, 50 קענזינגטאָן עוועניו.
(4400-5-18

צו פאַרקויפען ביליג עלעקטריק פיקס־טשורס, פּיאַנאָ, טייבעלס, קאַנטערס. 519 דאַנדעס סטריט וועסט.
(4372-5-21

צו פאַרקויפען פאַרשיידענע סעקאָנד הענד פוירניטשור, ספּעציעלע פּרייזען פאַר קאָנטרי דילערס, בעסטע פוירניט־שור, ביליג. פּיאַנאָ, וואַרדראָבס, דרע־סערס, בעטען. אויך קויפען מיר פאַרשיי־דענע פוירניטשור. 57 סענטער עוועניו, טעלעפאָן מעלראָז 2510. מר. פּוירל.
(4428-5-18

צו פאַרקויפען אַן איין קאַנטער, 6 פוס לאַנג, אין גוטען קאָנדישאָן. ביליג. פרעגען 1014 דאַנדעס וועסט.
(4418-5-18

קאַוטס

צו פאַרקויפען אַלערליי שעהנסטע גוירלס קאַוטס, סייזעס פון 3 ביז 16 יאָהר. אויך נעמאַכט צו אָרדער. פאַר באַרגיינס קומט מיט 591 דאַנ־דעס סטריט וועסט. מר. פינקעל.
2500-6-7

אַקאַונטענט־בוקסקיפער

12 יאָהר עקספּיריענס וועט מיהרען אייערע ביכער טייל־צייט אָדער אודיטען זיי. פּרייזען פון 5 דאָלאַר מאָנאַטליך אַ העכער.

א. א. נאַלדענבערג

75 האַמוואוד דרייוו.
הילקרעסט 7504 W

פאַרלאַנגט

א נוירס מיט אייראָפּייאישע קאַנאַ־דער און אַמעריקאַנער עקספּיריענס, פיע־לע יאָהרען אין פּראַקטיק. נעהמט אָן אַלערליי קראַנקהייטען פאַר זעהר מעסיגע פּרייזען. גוט באַקאַנט ביי די היגע דאָק־טוירים. טעלעפאָנירט מילראָוז 4909.
43185-18

אַן אונגאַרישער מאַן פאַרלאַנגט אַ שטעלע אַלס קעטטייקער. קען ריידען פּוי־ליש, רוסיש און ענגליש. קען פיינטען, פיקסען, א. נ. וו. צו זעהר ביליגע פּריי־זען, 22 דיאַרסי סטריט.
4333-5-18

אַ מיטעל־יעהריגע פרוי זוכט אַ פּאַרטנער איך לעבען, זאָל זיין אַ פיינער מאַן, און דאַרף אויך זיין פון אַ פיינער אויסזעהן. שרייבט זשורנאַל באַקס 530.
4317-5-17

פאַרלאַנגט אַ בעקער, מוז זיין עקס־פּיריענסד. פרעגען "זשורנאַל" באַקס 529.
(4316

פאַרלאַנגט אַ דרייווער צו אַ פערד און וואַגען. פרעגען 299 אָנטסטאַ עוו.
341)

אַ דייטשיש קאָפּעל פאַרלאַנגט אַר־בייט, ער איז אַ גוט עקספּיריענסד קאַר־פּענטער און גלעזער און זי צו טאָן אַלער־ליי הויז אַרבייט. פרעגען טרייניטי 8281.
(4403-5-19

אַ דייטשער מעכאַניקער, 14 יאָהר עקספּיריענסד, וועט איבערראַהלען אייער קאַר אין אייער גאַראַדזש אָדער מיינעם פאַר $10. פאַר 4 סילינדערס $15. פאַר 6 סילינדערס, בריקס רוליינד $1. אַ ראַד. זו. ראַבעל, 125 דושאַן סט. טעלעפאָן עדלייד 9623.
4431)

באַקאַנטמאַכונג

איך מאַך בעקאַנט מיינע פריינד קאָסטומער, און אַלע אידען פון טאָראָנטאָ דאָס איך קען פּלייסען אינשורענס אויף קאַרס און טראַקס, אין די בעסטע און זי־כערסטע קאָמפּאַניעס. איך נעהם אויך אָן פייער, בויערגלאַרי, פּלייט גלאַס, עקסידענט און לייף אינשורענס. אריבער 20 יאָהר עקספּיריענס אין אַלערהאַנד אינשורענס. פינקטליכע אַטענדענס און ראַיעלע באַ־האַנדלונג גאַראַנטירט.

M. BROWN
419 Palmerstone Blvd.
Phone: Melrose 4363

קאַרפּענטעריי

פרייע עסטימייטס געגעבען אויף דזשענע ראַל קאָנטראַקטינג און פאַרשיעדענע קאַרפּענטער אַרבייט, ווי מאָדערנע סטאָר פראָנטס, גאַראַדזשעס, פרענטש טיהרען, האַרדוואוד פלאָרינג א. ז. וו. אויך שטע־לען מיר איין שעפער און אָפּיסעס אין אַלע טריידס צו מעסיגע פּרייזען.
צופרידענהייט גאַראַנטירט.
אויך מאַכען מיר אַרבייט אויסער שטאָדט
מאָדערען בילדערס קאָמפּאַניע
7 דאָס סטריט
טעלעפאָן טרייניטי 9625.

מאַכט די אַלטע קאַר ווי ניי

גלייכט אויס און פאַרבט אָפּ די פענדערס
סימאָניזט די באַדי
אַן ערשט קלאַסיגע אַרבייט גאַראַנטירט
עסטימייטס געגעבען אויפ'ן פאַרלאַנג.

L. BACK & Co.
49 פּערל סטריט
איסט פון יאָרק סט.
טראָק באַדי בילדערס.
טעל. עלגין 1643.

אונטערזוכט אייערע אויגען, און קריגט די ריכטיגע גלעזער. דער אייג־ענער ספּעציאַליסט, וועלכער איז אויסאַרייזירט פון גאַווערנמענט אַלס האָבען זיך פאַראיינינט צו מאַכען אַ

אָפּטאָמעטריסט
און אָפּטישען
דר. הענרי האַרריס
279 קאָלעדזש סט.
(לעבען ספּעדיינג)
אָפען ביז 9 אויהר אין אָוועגט

Dr. Henry Harris
EYESIGHT SPECIALIST
Phone Trinity 6604
279 College St. near Spadina
Open until 9 p. m.

גרויסע באַקוועמליכקייט פאַר אַ גאַנץ קליינעם פּרייז
שטעלט אריין אַ

קאַרסאָן „בלאָוער"

שפּאָרט געלט, צייט און קוילען.
טעלעפאָנירט אונז און מיר וועלען עס דעמאָנסטרירען

קאַרסאָן אינזשנירינג קאָ.
81 פאָרטלאַנד סטריט
טעלעפאָן עלגין 1428 און עלגין 1429

וויל איר פאַרברייטענען אַ פרייליכן שבוּעס?

מר. און מרס. אַלספּעקטאָר אַנגאַנסירען דעם אָפּענינג
— פון דעם —

לייקסייד האָטעל פאַר נעסט.

וועט עס וויל געניסען פון דעם עונג יום־טוב זאָל טעלעפאָנירען פאַר רעזערוויישאָנס

MR. M. ALSPECTOR, "SUTTON"

אָדער שרייבען:

Lakeside House, Jackson's Point P. O. Ont.

ביטע מאַכט אייערע רעזערוויישאָנס נישט שפּעטער ווי דעם 20־טען מאַי.

סאַלפּער

ספּרינגס האָטעל

אין פּרעסטאָן
דערעפענונג מאַי 24
ספּעשעל רעדוצירטע פּרייזען פאַר דזשון

פריי טראַנספּאָרטיישאָן צוויי מאָל אַ וואָך.
שעהנע רומס, גוטע בעדער, געזונטער קלימאַט און פרישסטע בעסטע מאַכלים סטריקטלי בשר.
סאַלפּער בעטס זענען רעקאָמענדירט פאַר די פאָלגענדע קראַנקהייטען: רומאַטיזם, לאַמבעגאָ, נייוריטיס, סייעטיקאַ, אין אַלע פאָרמען פון אַרטרייטיס, גאָוט, פעטקייט, נערוועזער צושטאַנד, שלאַפלאָזיגקייט, א. ז. וו. בעסטע באַקוועמליכקייטען און צופרידענהייט גאַראַנטירט. פאַר אַלע אינפאָרמאַציע אין רעזערוויישאָנס קאָן מען זיך גלייך ווענדען צו 43 סיסעל סט. טעלעפאָן טרייניטי 8694.

SULPHUR SPRINGS HOTEL
PRESTON, ONTARIO

גאָלדענבערג'ס בשר רעסטאָראַנט

באַזונדערע פלעצער פאַר

- מילכיגס און פלייַשיגס -

די אמת'ע כשרה סיסטעם
עקזיסטירט זינט 1908.
275 - 273 ספּעדיינג עווענוי. טעלעפאָן טרייניטי 0444.

אויסערגעוויינליכע באַרגיינס

ביי די

קיעווער פוירניטשור קאָ.

452 ספּעדיינע עווענוי
א ספּעציעלער וואונדערבאַרער

סייל דייַנינגרום סוויטס

אויף

אויב איהר ווילט זעהן עטוואָס אויסערגעוועהנליכעס אין דייַנינגרום סעטס און אַנדערע וואונדערבאַרע פוירניטשור, קומט צו: —

די קיעווער פוירניטשור קאָ.

און איהר וועט זיך איבערצייגען, די נייעסטע סטייַלס אין פוירניטשור, פון קיטשען פוירניטשור ביז פאַרלאָר פוירניטשור, פּראַכטפולע ראָגס, קאַרפּעטס, פלאָר לאָמפּען, בעטען און ספּרינגס.
ווערטפולע מתנות צו חתן כלה.

קעש אָדער קרעדיט. לייכטע אויסצאָלונגען.
אונזער סטאָר איז אָפען אין אָוועגט.

קיעווער פוירניטשור קאָ.

(דזשיי. גערצביין)

452 ספּעדיינע עווענוי

מיר האָבען ניט קיין ברענטשעס.

טעלעפאָן טרייניטי 0706.

צו פאַרקויפען

היגיעניש געשולטער סוירדזשען

מוהל

— אויך —
מאָדערנער מסדר קדושין
סוירוויסעס אין ענגליש
עלטערען פון קינדער זאָלען דאָס נעהמען אין אַנבעטראַכט, ווייל דאָס איז דער בענעפיט פון זייערע קינדער
קאָנטרי לייט קענען מיך אויך רופען צו זייערע שמחות. איך וועל קיינעם ניט ענטזאָגען צו קומען.
וואוינונג 62 בראַנזוויק עווענוי.
טעלעפאָן קינגסדייל 8832.
אַרימע אומזיסט.

די קאָנגאָ מעדיציַנען

ליידט איהר פון עקזימאַ, רינגוואָרם, סאָרייעסעס, אַנדערע שלעכטע הויט־קראַנקהייט, דאַן נוצט דעם וואונדער־באַרען מעדיציַנישען זאַלב קאָנגאָ סעוו. און אויב איהר ליידט פון כראָ־נישען רהומאַטיזם, שטייפע גלידער, אַ טשעסט קאָלד אָדער אַזוי אַ שלעכ־טען קאָלד, דאַן רייבט זיך איין מיט קאָנגאָ ליניִמענט. צו באַקומען ביי סינגער ברידער (דראַגיסטען) 26 קווין איסט. עלגין 7512

SINGER BROS., DRUGGISTS
26 Queen St. E. Elgin 7512

מיר דעליווערען און שיקען אויך ביי מעיל. פּאָסטיידזש פריי.

ליידט איר פון אַ בוך?

(ראַפּטשורד)

ווען איהר ליידט פון אַ בוך דאַן מוזט איהר ערשטענס האָבען אַ גוטע טראַס און צווייטענס גוט צוגעפּיט. און דאָס קענט איהר נאָר ביי די סינגער ברידער, ווייל זיי זיינען די איינציגע אידישע אָגענטען פון דער אַמעריקאַנער גרעסטער טראַס קאָמפּ. און ספּעציאַליסטען אין דעם פאַך.

שפּייז פעקלאַך

אייערע קרובים אין רוסלאַנד

חפץ האָט באַנושירט אין יוראָפּ פאַרבינדונגען צושטעלען זיכער שנעל און ביליג שפּייז פּעקלאַך אין יערען שטערטעל אין רוסלאַנד. אויסוואַהל פון אַלערליי שפּייזען. ביליגע פּריי־זען. פרישע שפּייזען נעפּאַקט אין יוראָפּ.
קומט, שרייבט, טעלעפאָנירט:

חפצ'ס שיפּס קאָנטאָר
DOMINION TICKET OFFICE
143 קווין סט. וועסט
(עדלייד 5971)

געלט נעשיקט. — שיפּסקאַרטען, אינ־שורענס, מאָרגיידזשעס. — ציטיזען פּייפּערס.

Travel via the C&B Line to Cleveland points West and Southwest

New Low Fares and Auto Rates
Between BUFFALO and CLEVELAND, May 1st to Nov. 1st, leaving, each way at 9:00 p. m., arriving 7:30 a. m. (E.S.T.)
$4.50 one way ∴ $7.50 round trip
Autos carried to June 15th and after Sept. 15th, $5.00 any size car. Summer rates, only $6.50 and $7.50
Between PORT STANLEY, CANADA, and CLEVELAND, June 28th to Sept. 9th. Leave Port Stanley at 4:30 p.m.; arrive Cleveland 9:30 p.m. Lv. there 11:59 p.m.; ar. Pt. Stanley 6:00 a.m.
$3.00 one way ∴ $5.00 round trip
Autos carried, $4.50 up

THE CLEVELAND AND BUFFALO TRANSIT COMPANY
Port Stanley, Canada ∴ ∴ ∴ Buffalo, N. Y.

C&B LINE
Mail me free copy of C&B Line's 1931 Vacation Booklet on All Expense Tours, also Map Folder.
Name _____
Address _____

פאַטראָניזירט די איינציגע אידישע ווינדאָו קלינינג קאָמפּאַניע

מיר אַטענדען צו אַלערהאַנד הויז סעסטערי אָפּיס און סטאָר קלינינג בעסטע אַרבייט צו די בילינסטע פּרייזען. מיר מאַכען קאָנטראַקטען מאָנאַטליך, און יעהרליך. 422 בעי סטריט. טעלעפאָן 3087 נאָך 7 אוועניו טרייניטי 6520 M

NEW YORK WINDOW CLEANING CO
422 BAY ST

נייעס ביי אונז אין שטאדט

שווינדעל אנטדעקט אין עלטער פענסיע דעפארטמענט

מיט עטליכע וואכען צוריק איז אין דעם עלטער־פענסיע ברענטש פון סי־וויק העלטה דעפארטמענט אין טאראנטא, אנטדעקט געווארען, אז עס פעהלט א גע־וויסע סומע געלט. ר. פ. בוסקיל, אן אנ־געשטעלטער פון דעם דעפארטמענט, איז געשטעלט געווארען אונטער דער קלאגע פון גנבה, און אן אויספארשונג איז באלד איינגעארדענט געווארען.

מר. סקאט, דער שטארקישער אויד־מאר האט יעצט פארענדיגט זיין דע־פארט, וועלכער ווייזט אן, אז די ביכער פון דעם דעפארטמענט קענען נישט אנ־ווייזען וואו עס זענען אהינגעקומען 3,484.03 דאלאר.

פון דער דאזיגער סומע האבען 2,957.48 דאלאר געראפט זיך געפינען אין דעם דעפארטמענט און 526.55 דאלאר האבען געראפט אויסגעצאהלט ווערען צו פענסיאנערען.

די אויספארשונג האט אויסגעדעקט, אז בוסקיל האט אויסגעצאהלט מאנאטלי־כע פענסיע צו זיין שווער, אלט 60 יאהר, וועלכער ארבייט אין סי. פי. אר. אין סיי לויט זיינע יאהרען, סיי לויט זיינע פאר־דינסטען, איז ער צו אזא פענסיע נישט באראכטיגט געווען, אין זיין אפליקיישאן איז געווען אנגעגעבען, אז ער איז אלט 72 יאהר און ארבייט נישט.

א צאל פון פענסיאנערען, אויף וועל־מענס נעמען טשעקס פלעגען ארויסגעגע־בען ווערען יעדען מאנאט. האבען זיך ארויסגעוויזען אלס נישט עקזיסטירענדע.

באזונדערס פיעל ווערען אין דעם דעפארטמענט פאלען, ווען בוסקיל האט געקעשט און צוגענומען זיך דאס געלט פאר פיעלע פענסיאנערען, וואס פלעגען נישט קומען באלד אפגעהמען זייער געלט.

לעא לערמאן

וויאליניסט (פון מאסקווע)

נוועט געבען לעסאנס דורך דעם זומער.

די צוויי פעהיגסטע אומזיסט.

75 בלור סטריט, איסט

טעלעפאן קינגסדייל 6803

עדווארד ע. געלבער אויף די רייד־יא היינט ביינאכט

עדווארד ע. געלבער, פרעזידענט פון דעם ציון קאנסיל פון טאראנטא, וועט היינט, מאנטאג ביינאכט, רעדען איבער „די פראבלעמען וואס דארפען געלייזט ווערען ביים אידישען פאלק אין איצטיגען מאמענט".

מר. געלבער וועט רעדען צו די אי־דישע מאסען אין טאראנטא אויפ'ן ריי־דיא סי. עף. סי. איי. 9 אזייגער ביינאכט.

ציוניסטען און פרייגנט פון דער ארץ ישראל באוועגונג ווערען אויפגעפארדערט ניט צו פארבייגאזען די רייריא רעדע פון מר. געלבער, וואו ער וועט אויך אנאנ־סירען די וויכטיגע פאסירונגען אין טא־ראנטא און פארבינדונג מיט'ן פאראיי־ניגטען אין ישראל אפ־יעל.

גדויסע צאהל קאנווענשאן דע־לעגאטען דערווארטעט אין טאראנטא

דער קאנווענשאן סעזאן האט זיך יעצט אנגעפאנגען אין שטארט, כאטש די רעכט גרויסע צאהל פון קאנווענשאנס און דעלעגאטען איז צו דערווארטען אין יולי און אויגוסט.

דערווייל ווערט די ליסט פון קאנ־ווענשאנס, וואס וועלען פארקומען דעם זומער אין טאראנטא, אלץ גרעסער.

אויסער די גדעסערע און קלענערע קאנווענשאנס וואס זענען שוין אין „וישור־נאל דערמאנט געווארען, ווי די לייאנס קאנווענשאן, ראיאל סאסייטי אף קענע־דע, לונקע פועלי ציון א. א., און דער בני ברית קאנווענשאן, וואס קומט יעצט פאר, ווערט יעצט באקאנט וועגען נאך א צאהל קאנווענשאנס.

מיטוואך פאנגט זיך אן אין שטארט א דריי טאגיגע קאנווענשאן פון דער נאר־שיאנאל אסאסיאיישן פון די פוריניטשור־מאנופעקטשורערס, צו וועלכער עס וועל־רען דערווארטעט אריבער 250 אפיציעלע דעלעגאטען, אויסער פארא־ינטערעסירטע און געסט.

פרייטאג קומט פאר אן איין טאגיגע קאנווענשאן פון דער קאונטי און דיסט־טריקט דזשארדזשעס אסאסיאיישן.

דעם זעלבען טאג עפענט זיך אויך די באפטיסט יאנג פיפלס יוניאן קאנווענשאן.

צו וועלכער עס ווערען דערווארט צוויי שען 3 און 4 טויזענט געסט.

פארוואנדעט אראפפאלענדיג פון טראק

פיטער פאולקא, פון 55 אנוסטא עוועניו, האט זיצענדיג אויף א טראק, ביי א שארפען דרעה אום, פארלוירען זיין גלייכגעוויכט און איז אראפגעפאלען אויף די שטיינער. ער האט צובראכען זיין רעכטע האנט, און איז באלד אפגעפירט געווארען אין דזשענעראל האספיטאל.

שפרינגט פון טראק און ווערט פארוואונדעט

דער 60 יאריגער טאני סקריוניוק איז אראפגעשפרונגען פון א טראק אויפ'ן קארנער פון קיל סטריט און סט קלעיר עוועניו, גראד אין דאן אנגעלאפען א צווייטער טראק און האט איהם אומגע־ווארפען. ער איז אפגעפירט געווארען אין סט. דזשאזעפ'ס האספיטאל, וואו מען האט אויסגעצייכענט פאליצע צום האנט!

עס איז אן אדעאלער פלאץ אוועקצושטעלען זוריג הייסע זאכען, וואס דארפען זיך אפקיהלען אויבער זיי ווערען ארויסגעשטעלט אויף זעהר גרויסער קעלט. און קיין זאך — היים אדער קאלט — קען פאר קיין אופן נישט צוקראצען אדער פארשמירען דעם לעבענס־לאנגען גלאנץ פון דעם דיסטענט־האר־טען פאהצעליי־אויף־שטאל פיניש.

א באקוועמליך פלאכע אויסערגעוועהנליך נוצליכע טיש אויבערפלאך איז בלויז איינע פון די וויכטיגע מעלות פון פרידזשידייר ארואנסד רעפרידזשיריי־שאן. עס זענען נאך דא פיעל אנדערע. געפינט אויס וועגען זיי ביי אייער נאהענטסטען פרי־דזשידייר דילער.

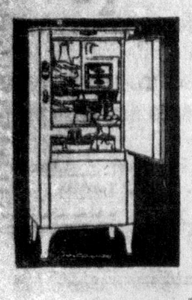

דער אויבען פון פרידזשידייר איז א פארצעלייענער טיש

שפייז אויפ'ן וועג אין פרידזשידייר אדער פון פרידזשידייר דארף נישט געראלטען ווערען אין דער לופטען, אדער באראנסירט ווערען אויף א שפיץ, אדער אומבאקוועם. אוועקגעשטעלט ווערען אויף דעם ווייטען קוק טיש . . . דער פלאכער שטח פון גלאנציגען פארצעליי אויפ'ן פרידזשידייר דינט אייך אלס אויסגעצייכענטע פאליצע צום האנט!

עס איז אן אדעאלער פלאץ אוועקצושטעלען זוריג הייסע זאכען, וואס דארפען זיך אפקיהלען אויבער זיי ווערען ארויסגעשטעלט אויף זעהר גרויסער קעלט. און קיין זאך — היים אדער קאלט — קען פאר קיין אופן נישט צוקראצען אדער פארשמירען דעם לעבענס־לאנגען גלאנץ פון דעם דיסטענט־האר־טען פאהצעליי־אויף־שטאל פיניש.

א באקוועמליך פלאכע אויסערגעוועהנליך נוצליכע טיש אויבערפלאך איז בלויז איינע פון די וויכטיגע מעלות פון פרידזשידייר ארואנסד רעפרידזשיריי־שאן. עס זענען נאך דא פיעל אנדערע. געפינט אויס וועגען זיי ביי אייער נאהענטסטען פרי־דזשידייר דילער.

די נייע דורכאויס וויסע פארצעליי־אויף־שטאל פרידזשידירס ווערען פארקויפט מיט א

3 יאהריגער פאלשטענדיגער גאראנטיע

„איך בין א שטומער האט ער געענטפערט"

מען האט אמאל געפרעגט איינעם, וואס האט אויסגעקוקט גאנץ געוועזט, פארוואס ער בעטעלט אין גאס:

— וואס פעהלט דיר דען?

— איך בין א שטומער, — האט ער געענטפערט.

אן עהנליכע געשיכטע איז פארגע־קומען אין גערייכט. ווען א כינעזער, וואס איז באשולדיגט געווארען אין אונפאר־זוכטיגען פאהרען מיט דער קאר, איז ער־שינען דארט.

א כינעזישער איבערזעצער איז באלד איהם געקומען צו הילף, און מיט דעם איז בערועצער'ס הילף האט ער זיך דער־קלערהרט ניט שולדיג.

האט זיך אנגעהויבען א פרעגען און איבערפרעגען, ענטפערען און איבערזאג־נען, ביז דעם ריכטער האט עס דערעסען, און ער האט פלוצלונג א פרעג געטאן דעם באשולדיגטען אין ענגליש:

— דו רעדסט ענגליש גוט?

און דער כינעזער האט איהם אין א נישקשה'דיגען ענגליש באלד אויף דעם געענטפערט:

— יא, כאטש ניט זעהר גוט.

מען איז זיך שוין באגאנגען אהן דעם איבערזעצער, און אנגעהויבען פון דאס ניי.

ער איז באשטראפט געווארען מיט צעהן דאלאר.

ציוניסטישער מאסמי־טינג היינט אוועגט אין האמילטאן

8 אזייגער היינט, מאנטאג אוועגט, וועט אין יונייטעד היברו בילדינג, 58 ווייז סטריט, האמילטאן, פארקומען א מאס־מיטינג פאר דער דעארגאניזירונג פון דער אגודת ציון. מר. עדווארד ע. געלבער, פרעזידענט פון טאראנטא ציון קאונסיל, וועט זיין דער רעדנער. אלע האמילטא־נער חובבי ציון זענען געלאדען.

ביי דעם מיטינג וועלען ערוועהלט ווערען פערמאנענטע באאמטע פאר דער האמילטאנער ציוניסטישער ארגאניזאציע. יונה ל. שעכטער, צייטווייליגער פארזי־צרע, וועט זיין טשערמאן, און רבי י. אירמלך וואהלנעלערנטער וועט אדרעסי־רען דעם מיטינג. מר. מ. עפשטיין איז צייטווייליגער סעקרעטאר.

ד'אנונציא ווארפט א שטיין אויף קאמערא אפאראט

נאפראני, איטאליע, מאי 17.

נאבריעל ד'אנונציא, איטאליע'ס באר־ריהמטער מלחמה פאעט, האט געבטען זיך ארויסגעלאזען איבער'ן שטארט צום ערש־טען מאל, נאכדעם ווי ער איז איבער א יאר צייט געווען באהאלטען אין זיין פאר־לאזן.

דעם ערשטען „פלייהייטס" שריט, ארויסקומענדיג אין דרויסען, האט ער גע־מאכט, ווארפענדיג א שטיין אויף א קא־מערא, מיט וועלכער א בילד האט געזאלט פון איהם גענומען ווערען.

ער האט זיך באגעגנט מיט אן ענג־לישען „ריוסינג דרייווער", פון א מאטאר־שיפעל, און ער האט איהם געוואונשען צו געווינען דעם „ריים".

א גרויסער עולם איז געקומען באר־גענען דעם גרויסען פאעט.

דערפארענער איטאליענישער

קאנטראקטאר

מאכט אלערליי צעמענט ארבייט, פארשטאפטע דרייגס פאריכט, טשימנים פאריכט.

זעהט זיך מיט: —

מ. אבאט

509 אסינגטאן עוועניו

טעלעפאן טרינימי 5138

הילקי עסט

1818-1366

דיופאן פיועל קא.

לימיטעד

(עסט. 25 יאהר)

רידינג ענטרעסייט און וועלש קוילען

ביליגע זומער פרייזן

קויפט איצט!

און מיר וועלען אויסרייניגען אייער פוירנים פ ר י י.

508 דיופאן סט.

הילקרעסט 1366־1818

די בעסטע טייל אדבייט אין שטאדט

נעמאכט פון דערפאהרענעם טיילינג קאנטראקטאר צו אייער בעסטער צי־פרידענהייט.

קיטשענס, באטרומס, בוטשער פענסטער, סטאר פראנטס א. א. וו. צו זעהר ביליגע און צופרידענליכע פרייזען.

מאכט קאנווייניענס אין אייער הויז. איך גיב א פרייען עסטימייט. רופט אפ: —

J. MORGENSTERN

21 ROSEBERRY AVE.

Tel. TRinity 1960J

ארדערט אייערע

סיינס

פון דעם גוט באוואוסטען אידישען סיין פיינטער, 19 יאהר אין טרייד.

לואיס ווייגער

309 ספעדיינע עוו.

נעבען דיארסי סט.

טעל. טריניטי 1431

ביליגע פרייזען און שעהנע ארבייט.

פיינטינג פייפער הענגינג

מיר דעקאריירטען אייערע רומס פאר 5 דאלאר א רום. מיט אונזערע פייפער. טעלעפאנירט גלייך: טרייניטי 6185.

פייפער הענגינג און פיינטינג

אייער אלט בעהאנטער פייפערהענ־גער און פיינטער נעהמט אן קאנטראקטס דזשאבס צו די ביליגסטע פרייזען. די בעס־טע ארבייט גאראנטירט קיין דזשאב צו קליין אדער צו גרויס. עסטימייטס פריי. רומס געפייפערט פאר 6 דאלאר און הע־כער מיט מיין פייפער.

ספעציעלע אויססייד פיינטינג. רופט אונז איידער איהר זעהט אנדערע.

לאידלו 2350.

4192-6-7

אויב איהר באזיצט

מלחמה אדער וויקטארי באנדס

לייענט דאס . . . עס איז וויכטיג

ווען איהר האט זיי געקויפט — פאר וואס האט איהרזיי געקויפט? איהר האט זיי געקויפט כדי צו העלפען קאנאדע. און ווייל איהר האט געפיהלט, אז זיי וועלען זיין א גוטער אינוועסטמענט . . . איהר האט גע־ליען קאנאדע אייער געלט און . . .

קאנאדע האט איהר ווארט געהאלטען! איהר האט געקראגען אייער אינטערעסט מיט זיכערער פינקטלי־קייט, און איהר האט געזעהן, אז די מארק־ווערט פון אייערע באנדס בלייבט שטענדיג כמעט דאס זעלבע — יא, פאקטיש פארגרעסערט.

איהר ווייסט יעצט, אז עס איז נישטא קיין בעסערע סעקיוריטי, ווי דאמיניאן אף קאנאדע באנדס.

די צייט איז יעצט געקומען צו באנייען אייער אינ־וועסטמענט דורך פארוואנדלען אייערע באנדס אין באנדס פון דער 1931 חלואה; און אזוי הנאה האבען פון אייער זארגלאזען, קאפ רוהיגען אינוועסטמענט נאך 15 און מעגליך 25 יאהר. דאס אין קורצען, איז די מעגליכקייט וואס ווערט אייך געגעבען מיט דער פארוואנדלונגס חלואה.

קענט איהר זאגען, פארוואס ווארט נישט די רעגיערונג ביז מיינע באנדס ווערען ווערען פעליג און דאן מיר לאזען זיי אויסבייטען? אזוי מאן וואלט נישט געווען קיין גוטע געשעפט פיהרונג אדער געזונטע פינאנסירען. יעדעס לאנד מוז מאכען איהרע פלענער פאראויס. אין דאס טוט אייער לאנד יעצט פארלייגענדיג דעם אויס־טויש. קיין נייע געלט ווערט נישט געפאדערט.

געדענקט, איהר קריגט דעם זעלבען אינטערעסט (מיט טעקס עקזעמפשאן), אויב עס איז דא, וואס איהר האט געקראגען אויף אייערע באנדס. ביז זיי ווערען פעליג, נאכדעם קריגט איהר אן איינקנפט לויט דער צוציהענ־דער ראטע פון 4½% יעהרליך פאר פופצען יאהר אמ־ווייניגסטען און אפשר נאך פאר פינף און צוואנציג. אבער עס איז דא נאך א טעם און א דרייגענדער, פאר־וואס איהר זאלט אומבייטען יעצט.

דער דערפאלג פון דער חלואה דארף געבען דעם נייטי־גען שיף צו ביזנעס. עס וועט לאזן וויסן קאנאדער ביר־גער פארט און דער גאנצער וועלט בכלל, אז אונזער גלויבען אין קאנאדע איז נישט געמינערט אין אז דער קרעדיט פון קאנאדע איז פונקט אזוי הויך ווי שטענדיג.

פארוואנדלונגס אפליקאציעס ווערען פארלאנגט ביז דער סומע פון $250,000,000. אבער דער פינאנץ מיניסטער רעזערווירט זיך דאס רעכט צו פארגרעסערען אדער פארקלענערען די סומע. סובסקריפשאן ליסטען וועלען זיך אפשליסען אום אחר פאר דעם 23־טען מאי, 1931. באנד באויצער, וואס ווילען זיך באנוצען מיט דער געלעגענהייט צו אינוועסטען נאכאמאל, דארפען דערפאר האנדלען באלד.

פאלגענדע באנדס קענען אומגעביטען ווערען פאר באנדס פון דער 1931 פארוואנדלונגס חלואה:

מלחמה חלואה	5%	פעליג 1־טען אקטאבער,	1931
באנייאונגס חלואה	5½%	פעליג 1־טען נאוועמבער,	1932
וויקטארי חלואה	5½%	פעליג 1־טען נאוועמבער,	1933
וויקטארי חלואה	5½%	פעליג 1־טען נאוועמבער,	1934

אייער באנד דילער, בראקער אדער באנקער וועט אייערע אויסבייטען די באנדס אראנזשירען אהן הוצאות פאר אייך.

דאמיניאן און קאנאדע

1931 פארוואנדלונגס חלואה

Published by authority of the Minister of Finance, Ottawa, Canada

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
PUBLISHED BY
JOURNAL PUBLICATIONS OF TORONTO LIMITED
N. FRIEDLAND, President
542 DUNDAS ST, WEST, Telephone Trinity 6830-6831
Subscription Rates: $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Single Copy---3 cents
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto, January 22nd, 1913
ALLIED PRINTING TRADES UNION LABEL COUNCIL TORONTO, ONT. 25

וועט פרעמיער מעקדאנאלד מאכען דעם צוג ?

די ארבייטער רעגיערונג פון ענגלאנד האט יעצט א פאסיגע געלעגענהייט זיך ריינצואוואשען אין די אויגן ניט נאר פון דער אידישער וועלט, נאר פון דער גאנצער ציוויליזירטער וועלט, דורך באשטימען א פראָציניסט אלס האר־קאמישאנער אין פאלעסטינע.

אויפ'ן גורל פון דער מעקדאנאלד רעגיערונג אין ענגלאנד, איז אויסגעפאלען צו טראגען די פולע פארא־נטוואָרטליכקייט פון דעם, וואס עס איז פארגעקומען אין פאלעסטינע: די פאגראָמען אין 1929, דער באריכט פון דער שאו קאמיסיע, דער סימפסאן באריכט, און דער פאספיעלד 'וויסער פאפיער".

זייט דער באלפור דעקלאראציע, אין 1917, און זייט ענגלאנד האט איבערגענומען דעם מאנדאט אויף פאלעסטינע, האט קיין רעגיערונג ניט געהאט אזוי פיעל שווערינקייטען מיט פאלעסטינע וויפיעל די מעקדאנאלד רעגיערונג האט געהאט. מעגליך, אז די צרות וועלכע זי האט געהאט, איז געווען א דאנק דעם, וואס זי, די רעגיערונג אליין, איז געווען און איז נאך יעצט א וואקלענדע און האט ניט קיין פעסטען באדען הינטער זיך. אפשר דערפאר, וואס מעקדאנאלד אליין האט קיינמאל ניט געקענט מאכען קיין שריט, זייט ער האט איבערגענומען די רעגיערונג, אהן דעם, ער זאל זיך פריהער ארומקוקען אין אלע זייטען, און ניט אריינקוקען דער ליבעראלער אפאזיציע אין די אויגען.

אפשר אויך דערפאר, וואס די רעוואָלוציע אין אינדיע איז אונטערגעשפרונגען, און מעקדאנאלד האט זיך אויף ביידע פראנטען ניט געקענט מעקטיען.

די ציוניסטישע פראָבלעם שטעהט אבער נאך אויך היינט אויפ'ן טאָג־אָרדנונג פון דער מעקדאנאלד רעגיערונג. דר. חיים ווייצמאן האט אָנגענומען דעם מעקדאנאלד בריעף בלויז אלס באזע פאר ווייטערע פארהאנדלונגען. דאס הייסט, אז די ציוניסטישע אָרגאניזאציע האט באוויזען, אז זי איז גרייט ווייטער צו האנדלען, אז זי איז גרייט צו קאָאפערירען מיט דער מאנדאטען מאכט.

די ציוניסטישע אָרגאניזאציע האט געמאכט איר צוג אויפ'ן פאָליטישען שאך־ברעט. יעצט דארף א צוג מאכען מעקדאנאלד.

פרעמיער מעקדאנאלד האט פאר זיך א זעהר שעהנעס צוג. עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אז אין די אָרץ ישראל אונרוהיגן איז הויפטזעכליך שולדיג געווען די ענגלישע אדמיניסטראציע אין פאלעסטינע. די קאָלאָניאלטשינאָוניקעס אין ארץ ישראל האבען זיך קיינמאל ניט באַצויגען צום אידישען ישוב אנדערש, איידער צו "נייטיזום". לויט דער דערפארונג, וועלכע די טשינאָוניקעס האבען געהאט אין אנדערע ענגלישע קאָלאָניעס.

די באציהונג פון דער אדמיניסטראציע צו די אידען אין פאלעסטינע איז געווען אזעלכע, ווייל בלויז "טשינאָוניקעס" האבען די אדמיניסטראציע געפירט. די אידען אבער זענען געקומען אין מזרח מיטברייננענדיג מיט זיך די מערב ציוויליזאציע, און אלס אזעלכע האבען זיי זיך קיינמאל ניט גע־קענט, און וועלען זיך ניט אונטערוואָרפען צו דער באהאנדלונג פון "קאָלאָניאל" בעאמטע.

די מעקדאנאלד רעגיערונג דארף באשטימען א האר־קאמישאנער פאר פאלעסטינע, און מעקדאנאלד'ס צוג יעצט דארף זיין אזעלכער, וועלכער זאָל ווייזען, אז זיין רעגיערונג איז גרייט דורכצופירען דעם מאנדאט און די באל־פור דעקלאראציע.

קיין אידישע נאציאָנאלע היים אין פאלעסטינע קען ניט, און וועט ניט געבויט ווערען אונטער דער הערשאפט פון "טשינאָוניקעס", וועלכע נעהמען באפעהלען פון דעם גרענד מופטי.

קלאנגען טראָגען זיך ארום אז איינער פון די צוויי, קאָלאָנעל וועדזש־וואוד, אדער קאמאנדיר קענוואָרטי, ביידע ארבייטער דעפוטאטען אין ענ־לישען פארלאמענט, וועט באשטימט ווערען אלס קאמישאָנער, אויפ'ן אָרט פון סער דזשאהן טשענסלאָר, וועמענס טערמין עס ענדיגט זיך.

קיין בעסערען צוג צו דעמאָנסטרירען, אז די ענגלישע רעגיערונג איז גרייט דורכצופירען די באלפור דעקלאראציע אין פאלעסטינע, ווי צו באשטי־מען איינעס פון די דערמאנטע, האט ניט מעקדאנאלד.

מיט אזא באשטימונג וואָלט מעקדאנאלד געוויזען דער וועלט, אז ענגלאנד מיינט ערנסט מיט'ן מאנדאט און מיט דער באלפור דעקלאראציע. וועט עס מעקדאנאלד טאָן?

בעלאסקאָ און איסאי

צוויי פראָמינענטע ארטיסטען, יעדער א גאון אויף זיין געביט, זע־נען לעצטע וואָך געשטאָרבען. איינער אין בעלגיע, דער צווייטער אין אמע־ריקע. יודזשין איסאי, דער באָרימטער פידעל קינסטלער, איז געשטאָר־בען אין בעלגיע, און דייוויד בעלאסקא אין אמעריקע.

צו דעם אלגעמיינעם עולם איז איסאי בעסער באקאנט, יארען לאנג איז ער געווען אויף דער קאָנצערט־ביהנע. מיט זיין פידעל האט ער באַ־צייבערט טויזענטער הערצער פון מוזיק־ליעבהאבער.

דייוויד בעלאסקא איז געווען די מאכט הינטער'ן טראָן. בלויז אין די לעצטע עטליכע יאר פון זיין לעבען איז ער געשטאָנען אין פאָדערגרונד. אלע מאָל אבער איז ער געווען דער, וועלכער האט צוגעגרייט די ביהנע פאר אימיצען אנדערש.

בעלאסקא איז געווען דער קינסטלער, דראמאטורג און־פראָדוסער. ער האט אנדערע גרויס געמאכט.

בעלאסקא, וועלכער איז געווען א איד, האט אָנגעהויבען זיין קאר־יערע אלס אקטיאר אין קאנאדע, אלס עלף יאריגער אינגעל. זיין פאָטער, וועלכער איז אויך געווען אן אקטיאר, האט אים ארויסגעפירט אויף דער ביהנע, דאס איז געווען אין 1865. און זיין דאן איז ער ניט ארונטער פון דער ביהנע אויף דעם, אדער א צווייטען אופן. צו 19 יאר איז שוין בעלאס־קא געווען א טעאטער מענעדזשער און א דראמאטורג. ער האט אליין גע־שריבען און אליין אויפגעפירט זיינע פיעסען, אבער ער פלעגט אליין אויך שפילען.

פונקט ווי איסאי, איז בעלאסקא געווען א קינסטלער. ביידע האבען באלאנגט צו דער אלטער קינסטלער שול. איסאי איז געווען דער זשעני פון פידעל און בעלאסקא דער זשעני פון דער אמעריקאנער ביהנע. צוויי לייבען אויף זייערע איינענע געביטען. יעדער האט געלעבט אין אן אנדער וועלט. און באך ווי גאָהענט זענען זיי געווען איינער צום צווייטען אין גייסט.

שווער וועט זיין צו פארנעמען זייערע פלעצער. א איסאי און א בעלאסקא וועלען ערשט דארפען אויפשטיין.

עהרע זייער אָנדענקען!

נאך דער ניאָ'ער סטודענטען קאנפערענץ בנוגע דעם אוניווערזיטעט אנטיסעמיטיזם

פון דר. נ. בן־אריה

מען מוז צוגעבען, אז די פיהרער פון "וועלט־סטודענטען־ווערק" האבען אהן א ספק ארויסגעוויזען א סך מאָראלישען מוטה, און איך וואָלט אפילו געזאָגט פאָ־ליטישער העזה נעהמענדיג אויף זיך, צום צווייטען מאָל אצינד, די אחריות'פולע פולע אויפגאבע צוזאמענצוברענגען צו א געגענזייטיגער אויסשפראכע ביי איין טיש אידישע סטודענטען מיט זייערע פארביסענסטע אנטיסעמיטישע געגנער. נאך דער ערשטער קאָנפערענץ מיט צוויי יאהר צוריק אין ביערוויל (פראנקרייך) איז געקומען אצינד די צווייטע קאָנפערענץ אין ניאָן (ביי זשענעוואָ), וועלכע האט געדויערט 6 טעג און אין וועלכער עס האבען זיך באטייליגט קרוב צו 40 מענ־שען.

דאס רוב פון די קאָנפערענץ מיטגליי־דער זיינען געווען אידישע און ניט־אידי־שע סטודענטען פיהרער פון פארשיעדענע לענדער און איינגעלאדען געוואָרען זיינען זיי ניט אלס אָפיציעלע פארטרעטער פון זייערע געזעלשאפטען, און פארבאנדען, נייערט שטרענג פערזענלעך. דעם פאָרזיץ פון דער קאָנפערענץ האט דער וועלט־סטודענטען־ווערק געהאט די גוטע אידעע אנצופארטרויען דעם באקאנטען גענפער פראָפעסאָר אדלער פון פראגאָג.

זעהר שטארק איז געהויבען געוואָ־רען דאס נייוואָ פון דער קאָנפערענץ אויך א דאנק דעם, וואס א רייהע פערזענלעך־קייטען זיינען איינגעלאדען געוואָרען זיך באטייליגען אין איהר אלס רעפערענטען. פון ניט־אידען זיינען פון געווען דער רע־דאקטאר דר. שטאפעל (אן אידעאָלאָג פון דייטשען פעלקישען קאָנסערוואטיזם), דער לינק אריענטירטער דייטשער שריפטשט־לער ארמין וועגנער און דער פוילישער פראָפעסאָר רעדיגר. פון דער אידישער זייט האבען אין דער קאָנפערענץ אקטיוו מיטגעארבייט די ציוניסטען מיניסטעריאל דירעקטאר דר. באדט און דר. נחום גאָלד־מאן, ווי אויך דער פארשטאנד מיטגליד פון "צענטראל פאראיין פון די דייטשע שטאאטסבירגער אידישער גלויבענס", דר. דר. פרידריך בראָדניץ. א קענטיגען אייג־פלוס האבען אויך אויסגעאיבט אויף דער קאָנפערענץ די לייטער פון וועלט־סטו־דענטען־ווערק דר. קאטשניג און פאבע־רזעסקי און אחרון חביב, דער לייטער פון קולטור דעפארטמענט ביים וועלט־סטו־דענטען־ווערק רושיימס אפרקעס, וועלכער האט נאך לאנגע אן מיהפולע ארבייט צו־גענגייט די קאָנפערענץ.

מען האט געקענט איינגעטליך לכתחילה דערוואַרטען, אז די באהאנדלונג פון אזא ברענענדיגער און אָנגעוועהטאג־טיגער פראגע ווי דער אוניווערזיטעט אנטי־סעמיטיזם אין א געמיינזאמער באראטונג פון אידישע און אנטיסעמיטישע סטו־דענטען וועט ניט קענען געפיהרט ווערען אין א רוהיגער און זאכליכער אטמאס־פערע, אז עס וועט מוזען קומען זעהר אפט צו שארפע סצענעס, אונאנגענעהמע צוזאַ־מענשטויסען און מי יודע אפשר אפילו צו קרייזיסען, וועלכע וועלען שטעלען אין סכנה די גאנצע קאָנפערענץ. ווער עס האט אזוי געמיינט, האט זיך אָבער נאָר טויה געווען און א ליעבהאבער פון סקאנ־דאלען וואָלט אודאי פארלאזען די קאָנפע־רענץ ביטער אנטוישט. פון ערשטען מאָ־מענט אָן ביז צום לעצטען זיינען די באהאנדלונגען געפיהרט געוואָרען אין שטרענגסטען ערנסט און אין גייסט פון אבסאָלוטער נענענזייטיגער אכטונג. איך וויל, פארשטעהט זיך, דערמיט בשום אופן ניט זאָגען, אז אויף דער קאָנפערענץ האט געהערשט א ברידערליכע אידיליע. און אז ביידע צדדים האבען געהאלטען אין טיילען קאָמפּלימענטען איינער דעם אנדערען. געוויס איז דער קאכף געווען א שווערער, די פאָלעמיק א שארפע, די אט־מאספער א געשפאנטע. מען איז אָבער קיינמאָל ניט ארויס פון די גרעניצען פון דערלויבטען, מען האט זיך באמיהט צו פיהרען די דיסקוסיע אויף א געוויסן הויך און מיט טאקט, מען האט געוואויגען און נעמאָסטען יעדען וואָרט, כדי דעם גענער ניט צו באליידיגען און ניט צו פארלע־צען.

בעסער פאר אלעמען זיינען אויף דער קאָנפערענץ פארטרעטען געווען די דייטשע און עסטרייכישע סטודענטע־טענשאפטען און דערמיט דערקלעהרט זיך אויך, וואס דאס רוב צייט און אויפ־מערקזאמקייט איז געווידמעט געווארען דער לאגע אין דייטשלאנד. די דייטשע סטודענטען־פארטרעטער האבען אויף דער קאָנפערענץ אויך ניט געטריבען קיין שום פאָלעמיק און האבען אָפען און עהרליך קלאָהר געמאכט און פארטיידיגט זייער שטאנדפונקט. דאס זעלבע קען דאנענען ניט געזאָגט ווערען די אנדערע ניט־אי־דישע סטודענטען. דער פארטרעטער פון דע פוילישע סטודענטען צ. ב. האט גע־רעדט אין א פיעל מעסיגערען און פרייזר־ליכערען טאן כלפי די אידען. ווי מען האט מיר דערצעהלט, האט דער זעלבער־גער פארטרעטער מיט צוויי יאהר צוריק אין בוערעוויל געערעדט גאר אן אנדער שפראך און געשאטען דאן אויף אידען פעך און שוועבעל.

איך ווייס ניט, צו דער דאָזיגער שנוי אין דער שטעלונג צו דער אידישער פראָ־גע איז א הוצאה פון אן אינערליכער אומ־וואנדלונג, אָדער צו דאס איז ניט מעהר ווי א פאָליטיש דיקטירטע האלטונג, אן ענין פון סטראטעגיע און טאקטיק, כדי פאָרצושטעלען פוילען אויף אן אינטער־נאציאנאלער קאָנפערענץ אין א וואס שע־נערען ליכט.

געפעלט לגמרי האט אויף דער קאָנ־פערענץ א פארטרעטער פון די אונגארישע סטודענטען און זעהר שוואך איז פאר־טראטען געווען די רומענישע סטודענ־שאפט, דאס מוז אָן א ספק פארדרעבענט ווערען אלס פאסיוו פון דער קאָנפערענץ וויייל אין די דאָזיגע צוויי לענדער בוישע־וועט דאָך דער אנטיסעמיטיזם און ביחור אין די אוניווערזיטעטען באזונדערס זעהר שטארק.

די דייטשע סטודענטען האבען איי־ניגע מאָל געפונען פאר נויטיג אפעלירען צו די קאָנפערענץ טייל־נעהמער, אז זיי זאָלען דערצעהלען דעם פולען אמת וועגען דער לאגע אין זייערע לענדער און וועגען די פאָרמען, וועלכע דער אנטיסעמיטיזם נעהמט אָן אין זייערע אוניווערזיטעטען. זיי האבען דערביי ענערגיש פראטעס־טירט געגען די באהויפטונג ון די ניט־אי־דישע סטודענטען פארטרעטער פון פוילען, טשעכאסלאוואקיי, א. א. אז דער אנטי־סעמיטיזם איז א דייטשער "עקספאָר־טארטיקעל", וועלכער איז ביי זיי איכפאָר־טירט געוואָרען פון דייטשלאנד. זעהר אינטערעסאנט איז אויך, וואס די סטודע־טען, וועלכע האבען פארטיידיגט אויף דער קאָנפערענץ די געגנגעשאפט געגען אידען און ביחור די דייטשע פארטרע־טער, האבען אָפט באטאנט אין זייערע רעדעס, אז זיי וואַרפען אָפּ פאר זיך די באצייכנונג "אנטיסעמיטען". זייער גע־נערשאפט צו די אידען דאַרף ניט פאר־וועקסעלט ווערען מיט'ן ביילגען גאסען־אנטיסעמיטיזם. זיי באקעמפען דעם אי־דען איינפלוס, ווייל זיי ווילען אפהיטען די ריינקייט פון זייער נאציאָנאלער קול־טור, וועלכע דארף ציהען איהר יניקה פון איינענע וואָרצלען און פאלקס כחות און ניט פון פרעמדע קוואלען. דאס האט מיט סתם שנאה געגען אידען גאָרניט צו טאָן, דאס באדייט אויך ניט קיין ווערט אור־טייל איבער דאס אידענטום. מיט דעם האבען אבער אידישע פארטרעטער אויפ־מערקזאם געמאכט זייערע ניט־אידישע קאָלעגען אויף דעם, אז דער שטוגיגער נאסען אנטיסעמיטיזם מיט זיינע באראָ־רישע באגלייט־דערשיינונגען איז ניט מעהר ווי א גייסטיגער קינד פון די גייס־טיגע אנטי־אידישע טעאָריעס, וועלכע זיי אנטוויקלען.

אלס אידעאָלאָג פון אזוי צו זאָגען גייסטיגען אנטיסעמיטיזם איז אויפגע־טראטען אויף דער קאָנפערענץ דער דייטש פעלקישער דר. שטאפעל. ער האט גע־בראכט מיט זיך א שפּאָגעל נייע ביאָלאָ־גישע טעאָריע און מיט א פסעוודא־וויסענ־שאפטליכער טערמינאָלאָגיע האט ער גע־זוכט צו באגרינדען דעם אנטיסעמיטיזם אין דייטשלאנד. יעדער פאָלקסטום האט א פלאזמא. די פלאזמאטישע קאפאציטעט ביי די פעלקער איז פארשיעדען. דייטשען זיינען א פאָלק מיט א ווענינ אויסדיפּע־רענצירטער פלאזמא, דאנענען זיינען די אידען פלאזמאטיש א הויך אויסדיפערענ־צירטעס פאָלק. דאס צווייטען אויפ'ן א פלאזמאטיש שטארק אויסדיפערענצירטען מיט א ווענינער אויסדיפערענצירטען פאָלק איז שווערער ווי צווישען צוויי אויסדיפּע־רענצירטע פעלקער. דערמיט דערקלעהרט זיך, וואס דער אנטיסעמיטיזם איז באַ־זונדערס שטארק אין דייטשלאנד און ניט אין פראנקרייך אדער אין ענגלאנד, ווייל אויך די פראנצויזען און די ענגלענדער זיינען פלאזמאטיש הויך אויסדיפערענ־צירט. דר. שטאפעל איז אָבער ניט גע־בליבען ביי די דאָזיגע נעבעלהאפטע מע־טאפיזישע באגריפען. קאָנקרעט ווארפט ער פאר די אידען, וואס זיי זיינען פאצי־פיסטען — אן פאציפיזם איז שלעכט פאר דייטשלאנד, וואס זיי זיינען ליבע־ראלען — און דער־ליבעראליזם דארף פארבייטען ווערען דורך א נאציאָנאלען נעאָ־קאָנסערוואטיזם, וואס זיי האבען געגעבען פאציניגנגען מיט אידען, דער גאָרער וועלט — און דאס שטערט זיי צו זיין גוטע בירגער, א. א. וו. א ווירדיגע און איינגרונטפעסטע תשובה האט געגעבען אויף די אויספיהרונגען פון דר. שטאפעל דער מיניסטעריאל דירעקטאר דר. באָרט, וועלכער האט באוויזען די אומוויסענ־שאפטליכקייט פון זיין טעאָריע און די אומעהרליכקייט פון אלע זיינע אנקלאגען און באשולדיגונגען.

די אידישע פארטרעטער אויף דער קאָנפערענץ זיינען באשטאנען פון ציוניס־טען און פון אסימילאנטען און די פריי־צייטלעלע מיינונגס פארשיעדענהייטען פון די דאָזיגע צוויי וועלט־אנשויאונגען זיי־נען אין די פארהאנדלונגען אפט געקומען צום אויסדרוק און זיך געלאָזט שפּירען; אזוי צ. ב. ביחור נאָך דר. גאָלדמאנס פארטראָג וועגען דער שטעלונג פון די אידען און קולטורעלען לעבען, און וועל־כען ער האט שטארק קריטיקירט די אסי־מילאציע אידעאָלאָגיע. עס מוז אָבער באַ־טאנט ווערען, אז צווישען די אסימילאנ־טען פארטרעטער גופא האט ניט געהערשט קיין איינגיקייט, אזוי אז מען האט גע־קענט קאָנסטאטירען פארשיעדענע גראדא־ציעס פון אסימילאציע. אמבולט־סטען איז זי געווען ביי זי צוויי אונגארישע אידישע סטודענטען, גענוג שטארק ביים טשעכא־סלאוואקישען. די אידישע פארטרעטער פון ענגלאנד, פון די פאראיינגיגט שטאאטען פון אמעריקא, פון האָלאנד א. א. זיינען געווען ציוניסטען.

די קאָנפערענץ איז פון לכתחילה אָן ניט איינבארופען געוואָרען כדי אָנצוגעהן מען וועלכע ניט איז קאָנקרעטע החלטות. עס וואָלט געווען נאאיוו צו גלויבען, אז אין געגנט א קורצע אויסשפּראכע פון א פאר טעג, כדי צו ליקווידירען די קללה פון אנטיסעמיטיזם אין די הויכשולען. עס איז קלאָהר, אז א דערנעהענטערונג און מי יודע אפשר אמאָל אויך א פארמעלע פארשטענדיגונג קען דערגרייכט ווערען דורך א לאנגזאמע און סיסטעמאטישע דערמיהונגס ארבייט. דער זין און דער וועדט פון די קאָנפערענצען אין ביערוויל און אצינד אין ניאָן ליגען זעהר פיעל אין שטח פון "אימפאנדעראביליען".

עס איז אודאי ניט צו אונטערשע־צען, וואס אידישע און אנטיסעמיטיש־איינגעשטעלטע סטודענטען האבען די גע־לעגענהייט זיך צו טרעפען, זיך צו באקע־נען, זיך נעהענטער קענען צו לערנען, און עהרליך אויף א נייטראלען באדען זיך אויסצוטענען. דאך האט די ניאָ'ער קאָ־פערענץ צו פארצייכענען אחוץ דעם אויך געוויסע פאזיטיווע רעזולטאטען. הגם ניט אנגעהמענדיג קיין שום פארבינדונגען מיט אידען אין דער גאָרער וועלט — און דאס שטערט זיי צו זיין גוטע בירגער, א. א. וו. א ווירדיגע און איינגרונטפעסטע תשובה האט געגעבען אויף די אויספיהרונגען פון דר. שטאפעל דערגרונדיגען פון דר. באָרט, וועלכער האט באוויזען די אומוויסענ־שאפטליכקייט פון זיין טעאָריע און די אומעהרליכקייט פון אלע זיינע אנקלאגען און באשולדיגונגען.

די אידישע פארטרעטער אויף דער קאָנפערענץ זיינען באשטאנען פון ציוניס־טען און פון אסימילאנטען און די פריי־צייטלעלע מיינונגס פארשיעדענהייטען פון די דאָזיגע צוויי וועלט־אנשויאונגען זיי־נען אין די פארהאנדלונגען אפט געקומען צום אויסדרוק און זיך געלאָזט שפּירען; אזוי צ. ב. ביחור נאָך דר. גאָלדמאנס פארטראָג וועגען דער שטעלונג פון די אידען און קולטורעלען לעבען, און וועל־כען ער האט שטארק קריטיקירט די אסי־מילאציע אידעאָלאָגיע. עס מוז אָבער באַ־טאנט ווערען, אז צווישען די אסימילאנ־טען פארטרעטער גופא האט ניט געהערשט

דער פריינט פון מענשען

פון וול. פאוולאוו
(איבערזעצט פון רוסיש ספּעציעל פאר'ן "אידישען זשורנאל") פון מ. קראסני.

דער הויפט בוכהאלטער פון דער אר־מיניסטראציע האט, אוועקפאהרענדיג אין אן אינספּעקציע רייזע איבער דר אפּטיי־לונגען און דיסטריקט ביוראען, אוועקגע־שיקט זיין פרוי אין קרים, און זיין הינטעל סקוב האט עס פארטרויט דעם פשוט'ען איבערשרייבער טיוטקין. פארוואס עפעס טיוטקינען? אפשר בלויז צוליעב זיין פאמיליען נאָמען?

דער נאנצער בוכהאלטונג פינאנציע־עלער טייל פון דער אדמיניסטראציע האט געשטוינט מיט מקנא געווען:

— עס וועט שוין יעצט אוועקגעהן א גאנג טיוטקין. א קליינינקייט — דעם הונט פארטרויען!

טיוטקין'ס הארץ איז אָפּגעשטארבען צי פאר הנאה, צי פאר מורא: אי ער האט זיך געשראָקען פאר זיין וויב, וואס איז ניט געווען אזא איבעריג גוטע, ווי זי וועט זיך באציהען צו אזא אויסערגעוועהנ־ליכען צייכען פון אויפמערקזאמקייט מצד דער מאכט, און נאָך מעהר — פאר דער שוינגער, און אפשר מעהן פון אלעמען — פאר'ן הינטעל סקוב אליין.

— א הינטעל אן איידעלס, באלאנגט צו נאטשאלסטווא, וועט א בים טאן — און דו קיין ווארט זאָג ניט.

גלייך פון דינסט איז טיוטקין אריין צום הויפט בוכהאלטער אויף זיין וואוי־נונג, האט גענומען סקובען פאר'ן לע־דערנעס צייטעל און געבראכט צו זיך. אויפ'ן וועג האט סקוב עטליכע מאָל אריינגעקוקט זיין בעל הבית אין די אויגען, און אז ער האט געטראפען אין די בע־הבית'ישע אויגען בלויז הינטישע איבער־געבענהייט, האט ער אָפּגעזעפּצט. עפעס אָפּגעטומעלט אויף זיין הינטישען לשון, אויסגעשפּיגען אן א זייט און האט אויס־געהערט שענקען אויפמערקזאמקייט טיוט־קינען.

די ווייב און שוינער האבען באנע־נענע טיוטקינען מיט סקובען גאנץ ענגע־טיוו, און אלס ענטפער האט סקוב ארויס־געוויזען זיינע ציין מעהר ווי ער האט זיך געעפנט דערלויבען לויט זיין ראנג, און פונקט דריי־ווייבען אין אן אנדער הויפּ, וועט ער אויפגעהן אין אן אויגען־בליק, אז ער וועט אויפהערן צו זיין הינטעל־קייט, אבער ער פלעגט אויפהערן אין אן אויגען־בליק, אז ער וועט אויפהערן צו זיין הינטעל־קייט.

אזוי האט זיך סקוב איינגעגאָרענט אין טיוטקינס קווארטיר. אויף וויפיעל טיוטקינס "קווארטיר" איז בעשטאנען בסך הכל פון איין צימער, איז סקובען אויסגעגעבען צו קעמפען פאר וואוינפלאץ, שוויגער הינטער דעם שירם, האט ער זיך אָנגעשטויסען אויף דעם אייזערנעם ווי־דערשטאנד פון קאָטשערע. איז איהם אויס־נעקומען זיך אפּצוזאָגען פון דעם באליעב־טען פלאץ און זיך באנוגענען מיט דער סאָפּקע אויף וועלכער טיוטקין אליין איז געשלאָפען. טיוטקינען איז אָנגעקומען דער דיל, וואס האט זיך געפונען אין דעם צי־מער אין א באגרעניצטער גרויס.

ביינאכט האט סקוב געכראָפּעט מיט זיינע נאנצע געזליכע כוחות. טיוטקין האט זיך רחמנות'דיג געדרעהט אויפ'ן דיל. טיוטקינס ווייב האט שטיל געוויינט.

דערפאר אבער איז טיוטקין אין דער פריה ביי דער ארבייט מיטאָאל באלוינט געוואָרען פאר אלע אונאנגענעהמליכקייט־טען: באגעגנט האט מען איהם מיט אכטונג, באגעגנט האט מען איהם צערט־ליך, אלע מיטארבייטער האבען איהם גע־רייכט די האנט, אלץ אויסגעפרעגט וועגען סקובען:

— האט ער ניט גערעדט עפעס, האט ער עפעס ניט איבערגעגעבען וועגען דאס פּריוואטע לעבען פון הויפּ בוכ־האלטער, האט ער ניט אנגעדייטעט אויף עפעס?

דער אבצערטעלטער טיוטקין האט אָנגעהויבען שנעל חוצפה'נען. ארום צוויי אזייגער זוען ער האט דערפיהלט א שטארקען פאָרלאנג צו שלאָפען, האט ער זיך פלוצלינג אויפגעהויבען און דער־קלערט:

— איהר וועט מיר אנטשולדיגען, נאָר איך וועל געהן, מעגליך, אז סקוב דארף עפעס.

— מען האט איהם ניט נאָר ניט פאר־האלטען, נאָר חבר'יש נאָך אויסגערעדט:

— איהר האט זיך אזוי אויך שוין פארזעפען, טיוטקין, יא, סקובען דארף זיין אומעטיג... גוט וועט אייך זיין, אויב ער וועט דערצעהלען דעם הויפּ בוכהאלטער, אז איהר פלעגט איהם איינעם אליין אר־בערלאָזען.

אזוי האט זיך סקוב איינגעגאָרענט אין טיוטקינס קווארטיר.

אויף וויפיעל טיוטקינס "קווארטיר" איז בעשטאנען בסך הכל פון איין צימער, איז סקובען אויסגעגעבען צו קעמפען פאר וואוינפלאץ, שוויגער הינטער דעם שירם, האט ער זיך אָנגעשטויסען אויף דעם אייזערנעם ווי־דערשטאנד פון קאָטשערע. איז איהם אויס־נעקומען זיך אפּצוזאָגען פון דעם באליעב־טען פלאץ און זיך באנוגענען מיט דער סאָפּקע אויף וועלכער טיוטקין אליין איז געשלאָפען. טיוטקינען איז אָנגעקומען דער דיל, וואס האט זיך געפונען אין דעם צי־מער אין א באגרעניצטער גרויס.

ביינאכט האט סקוב געכראָפּעט מיט זיינע נאנצע געזליכע כוחות. טיוטקין האט זיך רחמנות'דיג געדרעהט אויפ'ן דיל. טיוטקינס ווייב האט שטיל געוויינט.

דערפאר אבער איז טיוטקין אין דער פריה ביי דער ארבייט מיטאָאל באלוינט געוואָרען פאר אלע אונאנגענעהמליכקיי־טען: באגעגנט האט מען איהם מיט אכטונג, באגעגנט האט מען איהם צערט־ליך, אלע מיטארבייטער האבען איהם גע־רייכט די האנט, אלץ אויסגעפרעגט וועגען סקובען:

— האט ער ניט גערעדט עפעס, האט ער עפעס ניט איבערגעגעבען וועגען דאס פּריוואטע לעבען פון הויפּ בוכ־האלטער, האט ער ניט אנגעדייטעט אויף עפעס?

דער אבצערטעלטער טיוטקין האט אָנגעהויבען שנעל חוצפה'נען. ארום צוויי אזייגער זוען ער האט דערפיהלט א שטארקען פאָרלאנג צו שלאָפען, האט ער זיך פלוצלינג אויפגעהויבען און דער־קלערט:

— איהר וועט מיר אנטשולדיגען, נאָר איך וועל געהן, מעגליך, אז סקוב דארף עפעס.

— מען האט איהם ניט נאָר ניט פאר־האלטען, נאָר חבר'יש נאָך אויסגערעדט:

— איהר האט זיך אזוי אויך שוין פארזעפען, טיוטקין, יא, סקובען דארף זיין אומעטיג... גוט וועט אייך זיין. אויב ער וועט דערצעהלען דעם הויפּ בוכהאלטער, אז איהר פלעגט איהם איינעם אליין אר־בערלאָזען...

סקובען איז ווירקליך געווען אומעי־טיג. ער האט באגעגנט טיוטקינען מיט א בייזען רעוועון, נאכדעם נעכאפּט טיוטקינען פאר'ן ארבעט פון זיין מאגטעל און איהם אוועקגעפיהרט שפּאצידען. דער שפּאציר האט געדויערט צוויי שעה, ביז טיוטקין האט אָנגעהויבען פאלען פון די פיס פון מידקייט. דאן האט סקוב אָפּגעפיהרט טיוטקינען אהיים, האט א גענעע נעטאָ־ען זיך געלייגט אויף דער סאָפּקע. טיוט־קין האט אונטער דע־ווייב'ס טרערען און דער שווייגערס קלאגען זיך אומגעוואָרפען אויפ'ן דיל.

אזוי איז אויעך: סיי דער ארבייט איז טיוטקין געווען א העלד, דאס איז זאָך וועניג — דער אויסדערוועהלטער, געליעבטער פון דעם הויפּ בוכהאלטער אליין. אין דער היים — א נעבאכדי־גער צוגאָב צו סקובען, וועלכער, דרך אגב, איז געוואקסען ניט מיט די טעג, נאָר מיט די שעה... כאָטש, עס איז געשען עפעס אנדערש אויך: טיוטקינס ווייב איז אויעך פון איהם, איבערלאָזענדיג איהם די שווי־גער, אויסדריקענדיג איהר שטימונג קורץ און איינדרוקספאָל:

— איך האָב חתונה געהאט מיט א מענשען אין ניט מיט קיין הינטישען זוהן!

איבערלעבען דעם דאָזיגען קלאָפּ האָט טיוטקינען געגעבען כוח בלויז די פּאָסט־קארטעל. וואס ער האָט דערהאלטען פון הויפּ בוכהאלטער אליין, וועלכער האָט געשריבען, אז סקובען דארף מען געבען, וואס מעהר קלעבערנע ביינער.

טיוטקינס נייסט איז אויפגעמונטערט געוואָרען:

— אָט וועט זיך אומקעהרען דער הויפּ בוכהאלטער, וועט ער מיר געבען א גוטען פּאָסטען, וועט זיך דאן מיין ווייב אומקעהרען!

און דער ווייל, באזונדערס נאָך דער דאָזיגער פּאָסט קארטעל, איז טיוטקין ביי דער ארבייט געוואָרען פאלשטענדיג חוצפה'דיג, און האָט זיך אויפגעפיהרט אין זיין באציהונג צו זיינע מיטארבייטער, אין אויסגעגעבענהייט פון זיין מאגטעל און איהם אוועקגעפיהרט שפּאצידען. דער שפּאציר האָט אָנגעהויבען פאלען פון די פיס פון מידקייט. דאן האָט סקוב אָפּגעפיהרט טיוטקינען אהיים, האָט א גענעע נעטאָ־ען זיך געלייגט אויף דער סאָפּקע. טיוט־קין האָט אונטער דע־ווייב'ס טרערען און דער שווייגערס קלאגען זיך אומגעוואָרפען אויפ'ן דיל.

אזוי איז אויעך: סיי דער ארבייט איז טיוטקין געווען א העלד, דאס איז זאָך וועניג — דער אויסדערוועהלטער, געליעבטער פון דעם הויפּ בוכהאלטער אליין. אין דער היים — א נעבאכדי־גער צוגאָב צו סקובען, וועלכער, דרך אגב, איז געוואקסען ניט מיט די טעג, נאָר מיט די שעה... כאָטש, עס איז געשען עפעס אנדערש אויך: טיוטקינס ווייב איז אויעך פון איהם, איבערלאָזענדיג איהם די שווי־גער, אויסדריקענדיג איהר שטימונג קורץ און איינדרוקספאָל:

— איך האָב חתונה געהאט מיט א מענשען אין ניט מיט קיין הינטישען זוהן!

איבערלעבען דעם דאָזיגען קלאָפּ האָט טיוטקינען געגעבען כוח בלויז די פּאָסט־קארטעל. וואס ער האָט דערהאלטען פון הויפּ בוכהאלטער אליין, וועלכער האָט געשריבען, אז סקובען דארף מען געבען, וואס מעהר קלעבערנע ביינער.

טיוטקינס נייסט איז אויפגעמונטערט געוואָרען:

— אָט וועט זיך אומקעהרען דער הויפּ בוכהאלטער, וועט ער מיר געבען א גוטען פּאָסטען, וועט זיך דאן מיין ווייב אומקעהרען!

און דער ווייל, באזונדערס נאָך דער דאָזיגער פּאָסט קארטעל, איז טיוטקין ביי דער ארבייט געוואָרען א גוטער בוכהאלטער־פינאנציעלער טייל פון דער אדמיניסטראציע.

לאנג נאָך האבען ארבייטסלאָזע גע־זעהן אויף דער א־בייטער בירושע א קליינינקען מענשעלע, מיט טרערהערדיגע אויגען, אז הער פארקעס, דער מחבר פון בוך "דער איד און זיין שכן", זאָ

רייזע בלעטלאך איבער קאליפארניע

פון ל. מלאך

1.

דער פאסיפישער ברעג

פאסיפישער ברעג! דאס וואָרט אַליין צינדט זיך אין אנדערש וועלטיגע, און אויסגעטראכטע פאנטאזיע פארבען, און דאָ קומט נאָך דער צוגויפפאָר פון נאטור־קאָנסטרוקציע מיט טעכניק און פלאנמעסיגקייט. וויפיעל אומעגליכע שעהנקייט עס טראגען אין זיך די שווייצ־צארישע אלפען, וויפיעל סודות געהיטע אין בלויע שאטענס עס שורכען ארויס די זאקאפאני־בערג, וויפיעל ווילדקייט פון צושוימטע פערד עס בושעווען די קאָרדי־לערן — און דאָ, אין די פאראייניגטע שטאאטען פון אמעריקא אין דער לענג פון צפון ביז דרום, א קייט פון צויבער־מעשות. אין די הייליגן נאָך קלעפט דער אָטעם פון די אינדיאנער שבטים, און אין דרויסען פליהען אויטאמאָביליען איבער ברייטע, שוואַרץ־גלאנץ געאספאלטעוועטע און מארמאר ווייס געצעמענטענע ווענען. און די ווענען דרעהען זיך דורך פעלזען אויסנים, און אָט פארליערען זיי זיך אין לאנגע טונעלען, און אָט דרעהט עס זיך ווי אין א שווינדעל שפיעל. ארום און ארום די גרינע הויכקייטען און אָט בלענדעט די זילבערנע קרוין, דער טיעפער שניי אויף די שפיצען באדעקענדיג זיך אין א דינעם גאָלדענעם שיכט.

ווי לאנג איז עס אז דער וועג איז פארשאטען געוואָרען מיט טיעפע, הויכע שניען און א ווירכעל ווינט מיט ווייסען שטורעם האָט געטאנצט פון אויבען ביז אראָפּ און געפלאָגט אין די וואנען שוויבען ווי מיט דינע בייטשען און דער הימעל האָט זיך גרוי אָנגעשוואָלען און ענטרונ־קען דעם שווארצען, געדיכטען רויך וואָס האָט קאפויר געזעצט פון דעם לאָקאָ־מאטיוו.

און אָט, די בייזע, צופלאָכטענע שנער בערד, בלייבען ערגעץ הינטערשטעלץ און מען שניידט זיך אין טומאָן. אין גע־דיכטען נעבעל, וואָס הענגט ווי א שווערער פארהאנג צווישען ווינטער און זומער, נאָר די זון גיסט זיך דורך, די שטראהלען שטעכען דורך און וואָס ווייטער, מען פאָהרט אלץ העלער ווערט דער וועג, אלץ גרינער און גאָלדיגער און אָט דאכט זיך מיט אמאָל אז דער פאסיפישער ים שטעהט ווי א בלויע וואנט, ווי אן אומענדליכער שפיגעל וואָלט אויסגעהאנגען געוואָרען פאר'ן אויג — דאָס פיהרט דער וועג משופערדיג און מיר פאָהרען געהראָבען אויף גלייכע ווענט.

2.

וויקטאריא איז א אינזעל אויפ'ן פאסיפישען ים־אויסגוס צווישען וואנקו־ווער, קאלומביא און סיאטעל וואשינגטאן. וויקטאריא נעהערט צו קאנאדע און איז די הויפט שטאדט פון בריטיש קאָלאָמביא. דער אויסגוס פון איין ווייט און דער ים פון דער אנדערער וואַרפען אויף די שטי־קער זון וואָס קומט זיך באָדען אין די דיין דרך ארץ'דיגען, פארשטיקטען פייף. גלעטענדיגע כוואליעס. וויקטאריא זעהט האסטו דאָך אויסגעצויטערט די מויריען אויס ווי מיליאָנען געשליפענע שפיגלען און שוויבען. אָט איילט מיין הויכער טראם וואָלטען זיך געשפיעלט אין שטראהלען־איבער די לחש'דיגע נאסען צו דיר. בענדלעך אויף איהרע רויט־גרויע מויערען און אט צושפּליטערסטו די אויסגעגלעטע און בלאנקענדיגע פענסטער־שוובען. וויק־טאריע איז ניט נאָר אפשר די באַ'חנ'סטע איז געלעגען ווי א רוהיגע דעק אויסגע־שטרעקט ווי די וועלט האָט, נאָר אויך די שטילסטע. עס איז די שטאדט וואָס אָן דעם בריטישען "שטאט". יעדעס שטיינדעל און יעדעס לאמטערעל דער־צעהלט פון דור־דורות אריסטאקראטיש־קייט. עס שווייגט דער שאָפער מיט באַ־נעהמטקייט און דער טרעגער ביי דער שיף האלט זיך "ווירדיג". דאָ איז איינ־געשטעלט געוואָרען א קולט פון שווייגען און ווייכע שטאָלצקייט. אין וויקטאָריא זאָגט מען וואוינען אָט די. וואָס ווילען מעהר ניט ברעכען זיך די מוחות מיט צי־פערען, מיט כפלען און פראצענטער. אין קאָלאָמביא דערלעבט מען שוין צו די לעצטע טעג. נאטירליך "דערלעבט" דאָ דער מאגנאט, וואָס האָט אזוי לאנג גע־שארפט זיין מוח און האָט אלע פונקען ארויסגעשפּריצט פון זיך. איצט בלייבט די איינע דאגה: זיך ניט צופיעל אָנשטרענ־גען, ניט פארטאן דאָס לעצטע ביסעל מאַרך. וואָרום עס איז א שאד אוועק־צוגעהן פון אזא שעהנע וועלט . . .

און וויקטאריא איז שעהן, צניעות־דיג שעהן.

די שטאדט באשטעהט פון בלויז פאָלאצעזען, גרינע פּלאזאס און פארבינע בלומען־בייטען. ווייסע סטאטען און בנעמות'דיגע האָטעלען. פאר יעדען הויז וואוינט די מנוחה און די "ענע וועלט" שפארט זיך אָן אויף א שטעקן ביי די ברייטע קירכע־טיהרען. און פארנאכט דאכט זיך ווי די זון פארגיסט די שטאדט מיט רויטקייט און די גרינע בלעטער נעהמען אָן די פארב פון הערבסטיגקייט און די הייזקעס שפיצען זיך אויס ווי סי־רועטען פון קברים שטיבלאך.

אין וויקטאריא וואוינען אידען.

זייער אידישקייט באשעהט אין א "טעמפעל" מיט א "ראביי". דאָס זענען יענע אויסגעלאָשענע גלידער פון א לעבע־דיג פאָלק. יעדעס אידישע הויז אין וויק־טאריא איז א מאָדערנער מושב זקנים פאר איין משפחה. זייערע קינדער פילען אָן די נעמארקען פון סיאטעל, פון פארט־לאנד און סאן פראנציסקא. זייערע קינ־דער זיינען עס די, וואָס בויען מיליאָן־דאָ־לארדיגע טעמפּלען מיט בית־המקדש'די־גען עשירות. עס זענען דאָס די, וואָס מאכען די "צערעמאָניע" פון ברמצוה צו וועלכע די גובערנאטאָרען ירום הודם קומען אליין באשעהנען די שמחה....

וויקטאריא איז איינגעהילט אין עפעס א בלוי־שבת'דיגקייט. עס דאכט זיך ווי אויף יעדער טויהר ברענט א ליכט אין א רעהר. עס דאכט אז די אויערען זענען דאָ איינגעבעט אין טיעפען סאמעט און אפילו דאָס "גאָרגלען" זיך פון די ראדיא מאשי־נען אין די הייזער קומט ארויס גערעמפּט און באטויבט. קאָנסט געהן איבער די גאַ־סען, דאָס אויג רוהט אויף דער שטילער, שטילער שעהנקייט וואָס שפרייט זיך ווייט ווייט אויס, איבער גאסען און בולווארען נאָר —

זיי נעבענשט מיין שיף, וואָס מיט דיין דרך ארץ'דיגען, פארשטיקטען פייף, גלעטענדיגע כוואליעס. וויקטאריא זעהט האסטו דאָך אויסגעצויטערט די מויריען אויס ווי מיליאָנען געשליפענע שפיגלען און שוויבען. אָט איילט מיין הויכער טראם וואָלטען זיך געשפיעלט אין שטראהלען־איבער די לחש'דיגע נאסען צו דיר. בענדלעך אויף איהרע רויט־גרויע מויערען און אט צושפּליטערסטו די אויסגעגלעטע און בלאנקענדיגע פענסטער־שוובען. וויק־טאריע איז ניט נאָר אפשר די באַ'חנ'סטע איז געלעגען ווי א רוהיגע דעק אויסגע־שטרעקט וואָס די וועלט האָט, נאָר אויך די שטילסטע. עס איז די שטאדט וואָס אָן דעם בריטישען "שטאט". יעדעס שטיינדעל און יעדעס לאמטערעל דער־צעהלט פון דור־דורות אריסטאקראטיש־קייט. עס שווייגט דער שאָפער מיט באַ־נעהמטקייט און דער טרעגער ביי דער שיף האלט זיך "ווירדיג". דאָ איז איינ־געשטעלט געוואָרען א קולט פון שווייגען און ווייכע שטאָלצקייט. אין וויקטאָריא זאָגט מען וואוינען אָט די. וואָס ווילען מעהר ניט ברעכען זיך די מוחות מיט צי־פערען, מיט כפלען און פראצענטער. אין קאָלאָמביא דערלעבט מען שוין צו די לעצטע טעג. נאטירליך "דערלעבט" דאָ דער מאגנאט, וואָס האָט אזוי לאנג גע־שארפט זיין מוח און האָט אלע פונקען ארויסגעשפּריצט פון זיך. איצט בלייבט די איינע דאגה: זיך ניט צופיעל אָנשטרענ־גען, ניט פארטאן דאָס לעצטע ביסעל מאַרך. וואָרום עס איז א שאד אוועק־צוגעהן פון אזא שעהנע וועלט . . .

און וויקטאריא איז שעהן, צניעות־דיג שעהן.

די שטאדט באשטעהט פון בלויז פאָלאצעזען, גרינע פּלאזאס און פארבינע בלומען־בייטען, ווייסע סטאטען און בנעמות'דיגע האָטעלען. פאר יעדען הויז וואוינט די מנוחה און די "ענע וועלט" שפארט זיך אָן אויף א שטעקן ביי די ברייטע קירכע־טיהרען. און פארנאכט דאכט זיך ווי די זון פארגיסט די שטאדט מיט רויטקייט און די גרינע בלעטער נעהמען אָן די פארב פון הערבסטיגקייט און די הייזקעס שפיצען זיך אויס ווי סי־רועטען פון קברים שטיבלאך.

אין וויקטאריא וואוינען אידען.

זייער אידישקייט באשעהט אין א "טעמפעל" מיט א "ראביי". דאָס זענען יענע אויסגעלאָשענע גלידער פון א לעבע־דיג פאָלק. יעדעס אידישע הויז אין וויק־טאריא איז א מאָדערנער מושב זקנים פאר איין משפחה. זייערע קינדער פילען אָן די נעמארקען פון סיאטעל, פון פארט־לאנד און סאן פראנציסקא. זייערע קינ־דער זיינען עס די, וואָס בויען מיליאָן־דאָ־לארדיגע טעמפּלען מיט בית־המקדש'די־גען עשירות. עס זענען דאָס די, וואָס מאכען די "צערעמאָניע" פון ברמצוה צו וועלכע די גובערנאטאָרען ירום הודם קומען אליין באשעהנען די שמחה.

וויקטאריא איז איינגעהילט אין עפעס א בלוי־שבת'דיגקייט. עס דאכט זיך ווי אויף יעדער טויהר ברענט א ליכט אין א רעהר. עס דאכט אז די אויערען זענען דאָ איינגעבעט אין טיעפען סאמעט און אפילו דאָס "גאָרגלען" זיך פון די ראדיא מאשי־נען אין די הייזער קומט ארויס גערעמפּט און באטויבט. קאָנסט געהן איבער די גאַ־סען, דאָס אויג רוהט אויף דער שטילער, שטילער שעהנקייט וואָס שפרייט זיך ווייט ווייט אויס, איבער גאסען און בולווארען נאָר —

זיי נעבענשט מיין שיף, וואָס מיט דיין דרך ארץ'דיגען, פארשטיקטען פייף, גלעטענדיגע כוואליעס. וויקטאריא זעהט האסטו דאָך אויסגעצויטערט די מויריען אויס ווי מיליאָנען געשליפענע שפיגלען און שוויבען. אָט איילט מיין הויכער טראם וואָלטען זיך געשפיעלט אין שטראהלען־איבער די לחש'דיגע נאסען צו דיר. בענדלעך אויף איהרע רויט־גרויע מויערען און אט צושפּליטערסטו די אויסגעגלעטע און בלאנקענדיגע פענסטער־שוובען. וויק־טאריע איז ניט נאָר אפשר די באַ'חנ'סטע איז געלעגען ווי א רוהיגע דעק אויסגע־שטרעקט וואָס די וועלט האָט, נאָר אויך די שטילסטע. עס איז די שטאדט וואָס אָן דעם בריטישען "שטאט". יעדעס שטיינדעל און יעדעס לאמטערעל דער־צעהלט פון דור־דורות אריסטאקראטיש־קייט. עס שווייגט דער שאָפער מיט באַ־נעהמטקייט און דער טרעגער ביי דער שיף האלט זיך "ווירדיג". דאָ איז איינ־געשטעלט געוואָרען א קולט פון שווייגען און ווייכע שטאָלצקייט. אין וויקטאָריא זאָגט מען וואוינען אָט די. וואָס ווילען מעהר ניט ברעכען זיך די מוחות מיט צי־פערען, מיט כפלען און פראצענטער. אין קאָלאָמביא דערלעבט מען שוין צו די לעצטע טעג. נאטירליך "דערלעבט" דאָ דער מאגנאט, וואָס האָט אזוי לאנג גע־שארפט זיין מוח און האָט אלע פונקען ארויסגעשפּריצט פון זיך. איצט בלייבט די איינע דאגה: זיך ניט צופיעל אָנשטרענ־גען, ניט פארטאן דאָס לעצטע ביסעל מאַרך. וואָרום עס איז א שאד אוועק־צוגעהן פון אזא שעהנע וועלט . . .

און וויקטאריא איז שעהן, צניעות־דיג שעהן.

די שטאדט באשטעהט פון בלויז פאָלאצעזען, גרינע פּלאזאס און פארבינע בלומען־בייטען, ווייסע סטאטען און בנעמות'דיגע האָטעלען. פאר יעדען הויז וואוינט די מנוחה און די "ענע וועלט" שפארט זיך אָן אויף א שטעקן ביי די ברייטע קירכע־טיהרען. און פארנאכט דאכט זיך ווי די זון פארגיסט די שטאדט מיט רויטקייט און די גרינע בלעטער נעהמען אָן די פארב פון הערבסטיגקייט און די הייזקעס שפיצען זיך אויס ווי סי־רועטען פון קברים שטיבלאך.

געזונט! די מעג־ליכקייט צו זיין צו־פרידען ווען די וועלט ווארפט אייך ווייטער ווי דער פא־טער האָט עס גע־טאָן!

דאָס ראזיגע געשעפט פון זיין געזונט איז ניט אזוי שווער ווי די מערסטע מענשען מאכען עס. לויט דאקטוירים, זענען די רעגולאציעס פאר די מערסטע פון אונז געצייטעלטע און איינפאר: עסען, עקסערסיז, און שלאפען ריכ־טיג; האלט זיך אינווענינ ריין.

דאקטוירים זענען מסכים אז (פאר־טרייבענדיג באציהונג קראנקהייטען), די מערסטע קראנקהייטען און קאפווי־טאגען קומען צוליעב דעם וואָס מען האלט ניט אינווענינ ריין.

באשולדיגענדיג דעם דאזיגן צו־שטאנד, פאר די מערסטע פון אונזערע קראנקהייטען, זענען זיי מסכים אויפ'ן ווערען אויס אין דער אינווענינ פון דעם — האלטענדיג ריין אינווענינ מיט קלאר איז ניודזשאל ניט קיין מערי־ציין. עס ענטהאלט ניט קיין דראָגס.

צוויי זאכען וואָס איר דארפט גע־דענקען, אויב איר ווילט גענינסען פון "ניודזשאל געזונט".

איינס: דערווארטעט ניט קיין רע־זולטאטען איבער נאכט.

צווייטס: זייט זיכער אז איר קרינט ניודזשאל. אייער דראגיסט האט דיי־זען דראגלאזען פּאראדוקט אין א פאר־זיגעלטען פּעקעל. געטריידמארקד "ניי־דזשאל" צו באשיצען אייך.

אט איז א וועג צו באקומען א רע־זולטאט וואָס איר ווייסט אז עס איז גוט פאר אייך, ניט נוצענדיג דראגס וואָס איר ווייסט אז עס איז שלעכט פאר אייך. פארוואָס פּרו־בירט איר ניט ניו־דזשאל היינט אוועגט?

Nujol. health

פאדערט בלויז ניודזשאל . . . אנטזאגט סאבסטיטוטס

דער פאסיפישער ברעג

אויפ'ן פאסיפישען ים־אויסגוס צווישען וואנקו־ווער, קאלומביא און סיאטעל וואשינגטאן, וויקטאריא נעהערט צו קאנאדע און איז די הויפט שטאדט פון בריטיש קאָלאָמביא. דער אויסגוס פון איין ווייט און דער ים פון דער אנדערער וואַרפען אויף די שטי־קער זון וואָס קומט זיך באָדען אין די דיין דרך ארץ'דיגען, פארשטיקטען פייף, גלעטענדיגע כוואליעס. וויקטאריא זעהט האסטו דאָך אויסגעצויטערט די מויריען אויס ווי מיליאָנען געשליפענע שפיגלען און שוויבען. אָט איילט מיין הויכער טראם וואָלטען זיך געשפיעלט אין שטראהלען־איבער די לחש'דיגע נאסען צו דיר. בענדלעך אויף איהרע רויט־גרויע מויערען און אט צושפּליטערסטו די אויסגעגלעטע און בלאנקענדיגע פענסטער־שוובען. וויק־טאריע איז ניט נאָר אפשר די באַ'חנ'סטע איז געלעגען ווי א רוהיגע דעק אויסגע־שטרעקט וואָס די וועלט האָט, נאָר אויך די שטילסטע. עס איז די שטאדט וואָס אָן דעם בריטישען "שטאט". יעדעס שטיינדעל און יעדעס לאמטערעל דער־צעהלט פון דור־דורות אריסטאקראטיש־קייט. עס שווייגט דער שאָפער מיט באַ־נעהמטקייט און דער טרעגער ביי דער שיף האלט זיך "ווירדיג". דאָ איז איינ־געשטעלט געוואָרען א קולט פון שווייגען און ווייכע שטאָלצקייט. אין וויקטאָריא זאָגט מען וואוינען אָט די. וואָס ווילען מעהר ניט ברעכען זיך די מוחות מיט צי־פערען, מיט כפלען און פראצענטער. אין קאָלאָמביא דערלעבט מען שוין צו די לעצטע טעג. נאטירליך "דערלעבט" דאָ דער מאגנאט, וואָס האָט אזוי לאנג גע־שארפט זיין מוח און האָט אלע פונקען ארויסגעשפּריצט פון זיך. איצט בלייבט די איינע דאגה: זיך ניט צופיעל אָנשטרענ־גען, ניט פארטאן דאָס לעצטע ביסעל מאַרך. וואָרום עס איז א שאד אוועק־צוגעהן פון אזא שעהנע וועלט . . .

און וויקטאריא איז שעהן, צניעות־דיג שעהן.

די שטאדט באשטעהט פון בלויז פאָלאצעזען, גרינע פּלאזאס און פארבינע בלומען־בייטען, ווייסע סטאטען און בנעמות'דיגע האָטעלען. פאר יעדען הויז וואוינט די מנוחה און די "ענע וועלט" שפארט זיך אָן אויף א שטעקן ביי די ברייטע קירכע־טיהרען. און פארנאכט דאכט זיך ווי די זון פארגיסט די שטאדט מיט רויטקייט און די גרינע בלעטער נעהמען אָן די פארב פון הערבסטיגקייט און די הייזקעס שפיצען זיך אויס ווי סי־רועטען פון קברים שטיבלאך.

פאראייניגטער ארץ ישראל קאספיין

אין טאראנטא

קוואטא 50.000 דאלאר

דער קעמפּיין וועט ערעפענט ווערען

דאנערשטאג אוועגט מאי דעם 28־טן

מיט א גרויסען באנקעט אין קינג עדוואַרד האטעל

רבי סטיפען ס. ווייז

אמעריקא'ס אידישער טריביון

וועט זיין דער גאסט רעדנער

דער קאמפּיין וועט אנגעפירט פון דאנערשטאג אוועגט מאי 28־טען ביז זונטאג ביינאכט דזשון דעם 7־טען

אלע היגע שוהלען, פאראיינען און ארגאניזאציעס, מוזען זיין פארטראטען ביים גרויסען אידישען יום טוב, ווען די אידען וואָס האָבען ליעב ציון און זענען געבליבען טריי צום אידישען פאָלק וועלען זיין פאראמעלט אין דער קריסטאל באָל רום אין קינג עדוואַרד האָטעל, ווען דער גרויסער אידישער טריביון, דר. ווייז וועט מיט גרויס פייערליכקייט און מיט זיין גרויסען טאלאנט, וועט ער ברייננען צו די היגע אידען א מעסעדזש פון טרייסט און האָפענונג.

מיר רופען אייך, אידען פון טאראנטא, צו דעם גרויסען אידישען פייערטאג, דאָנערשטאג ביינאכט, מאי דעם 28־טען צום גרויסען ציון באנקעט. **דיפיהרער פון אלע אידישע ארגאניזאציעס טאָרען ניט פעהלען ביי דער שמחה.**

אין דעם קעמפּיין וואָס וועט נאָכפאָלגען דעם באנקעט וועלען מיר זיך ווענדען מיט קאָמיטעס צו די פיעלע טויזענטער היגע אידען. אונזערע קאָמיטעס וועלען צו אייך, אידען פון טאראנטא, קומען, אין אייערע סטאָרס, שעפער, פאבריקען, און אייערע היימען. **די צעהן טעג פונ'ם קעמפּיין וועלען זיין עשרת ימי תשובה צו די היגע אידען.** טעג וואָס איהר זאָלט קומען נעהענטער צו אונזער פאָלק. באטראכטען אונזערע פראבלעמען און זיך אָפּגעבען א חשבון הנפש, און בייטראגען אייער שטייער צו דער אויפבויונג פון דער אידישער נאציאנאלער היים אין ארץ ישראל.

בברכת ציון,

דער פאראיינגטער ארץ ישראל אפיעל.

דייוויד דונקעלמאן, עהרען טשערמאן.
מ. געלבער
ס. קראָניק
מ. ווייגסטאק, עהרען ווייס־טשערלייט.
ע. פּוללען,
טשערמאן פון דער באנקעט קאָמיטע
הענרי ס. ראזענבערג,
טשערמאן פאר ארגאניזאציעס.

עדוואַרד ע. געלבער, טשערמאן
מאיר וו. ווייסגאל, טשערמאן.
ס. הערדיס, טרעזשורער
ב. ווייס, סעקרעטאר
יצחק כרמל, דירעקטאר
מרס. ד. דונקעלמאן
מרס. ל. מ. שוואַרץ
טשערלייט פון די פרויען.

פאראיינגטער ציון אפיעל ארגאניזירט קאמיטע פון הונדערט

א "קאמיטע פון הונדערט" באשטעהענד פון וויכטיגע ציוניסטישע עסקנים, פרעזידענטען פון שוהלען, טוער אין ארדישע ארגאניזאציעס, און אנגעזעהענע בעלי בתים, וואָס זענען די, וואָס האלטען אויף די אידישע אינסטיטוציעס אין טאראנטא, איז ארגאניזירט געוואָרען פאר'ן צוועק, דאָס די קאָמיטע, צוזאמען מיט די אפיסערס און עקזעקוטיוו קאָמיטע, זאָלען אָנפיהרען דעם גרויסען ארץ ישראל עקס־פּיין וואָס שליסט איין דעם "קרן היסוד" און "קרן קימת".

די קאָמיטע זענען: — וו. אגראנאוו, א. ב. בענעט, מ. ה. בערנשטיין, א. קעש, ה. קליינווער, מ. ג. כהן, י. עפשטיין, מ. פראנק, נ. גארבע, אלדערמאן י. י. גלאס, י. געלבער, ס. גאדפרעי, ד. ב. גודמאן, א. גרעס, י. גרענער, ס. גראסס, ס. ה. הימעל, י. קאפלאן, סאל. קאופמאן, יוסף קראניק, ה. לאזארעווסקא, י. מארין, מ. מייקעלסאן, מ. מאשקאוויטש, י. פעלדמאן, נ. מאר־גאליעס, אלדערמאן נייטען פהיליפס, קיי. סי., י. פאסלינס, ל. פאסלינס, ל. ראטענבערג, הערי ראטענבערג, מאָרים סודות'פולע לענדער ציהען גלייך קיין סאן פראנציסקא. די שטאדט מיט דעם איי־בינען געהיימען רייץ.

סיאטעל האָט זיך פארמאָסטען. א האלבען מיליאָן איינוואוינער האָבען זיך אויפגעבויט זייערע געסטען ביי די ברעגען פון די וואסערען, מיט די פענסטער צו א ווייטער זוניגער וועלט ווי מיט אויסגע־שטרעקטע בליקען צום ווייטען סוד, צו די האוואיא אינזלען. און ארום די הייזער האָבען זיך געגומען דורכשניידלען גאסען און מען פאָהרט ווי אויף א רויגען וועג פון א טויטען שלאנג און עס דאכט אז דאָס לייענט מען א פאנטאסטישע פּאעמע. אזוי פיעל סטילען פון די קינדערשע מעשה־ביכלאך ארויס, אזוי פיעל פאנטא־זיע, אז אלע קליינע, פארבאָרענע פּאלאצ־לאך שפּריגנען ארויס פון די אותיות, שפּאנען אראָפּ פון די בלעטלאך און שטע־לען זיך אויס פאר דעם אויג.

סיאטעל איז דער ערשטער אנזאג פון דעם גאָלדענעם קאליפארניע, דאָס איז דער וועג פון דעם קאלטען צפון. די ערש־טע שטאדט וואָס גריסט מיט ווארימע טעג, אָנגענאָסענע מיט צעבערס זון. סיאטעל שטעהט נאָך אבער מיט'ן אויפגעשטעל־טען קראגען און ציטערט אין ווינטער. סיאטעל האָט געקראָגען א צופלוס פון מענשען, וואָס האָבען אויסגעגעשפּאנט פון דעם קאלטען צפון און זיך אנטוישט אין ווארימען דרום, איז מען דאָ שטעהען גע־בליבען און עס די שטאדט מיט אזא אימ־פּעט אויפגעבויט.

איידען? און וואו זיינען ניטא קיין אידען. אין סיאטעל זיינען דאָ "דייטשע יאהודים פון בערדיטשעוו" עטליכע הונ־דערט, אָדער עטליכע טויזענט. דייך און ארים. דאָס אידישקייט דאָ האָט א טעם ווי איבערגעבליבענער טשאלענט אויף א זונטאגדיגען מאָלצייט. מען האָט פונ־דעסטוועגען דאָ אויפגעבויט א תלמוד תורה, וואָס זעהט אויס א מאָדערנער קלויסטער. דאָרט לערענט מען "היברו" און מען פארגרייט עמי הארצים פאר'ן פאָלק ישראל...

די "ראדיקאלען" א קליינע גרופּע פון די "בעסערע" מענשען האָבען אזא אהנונג אין אידיש, אידישע קולטור, ווי די "היברוס" אין דערציהונג, אן ארבייטער־רינג, וואָס ניט זיינען מיטגלידער תראנקען בענעפיט און טויטען אסעקוראנץ און דערמיט ענדיגען זיך.

אבער — איך ווייל זיך ניט פאר־נעהמען מיט מיינע איצטיגע וועג־נאָטיצען מיט "אפשאצונגען" פון אידיש־געזעל־שאפטליך לעבען. איך וועל עס מסתמא טאן אין לאָס אנדזשעלאס פון וואנען עס ברענגט דער וארימער ווינט אויך ווארימע גרוסען פון אידישען לעבען, איצט . . .

אָה, אָט באזוך איך דעם אוניווערזי־טעט אוו וואשינגטאן, און ווידער קומט מיר אויפ'ן רעיון די שאלה: וויפיעל געשכאָ, וויפיעל שעהנקייט און דער עיקר וויפיעל קינסטלערישע אינטואיציע די מאָדערנע ארכיטעקטורען האָבען, אום דאָס אויסצובערענען.

דער אוניווערזיטעט פעלד אין סיאטעל שטעלט מיט זיך פאָר א יונגע, זונינע פרעהליכע שטאדט. אלע אטען אין ווי־דערנעבורט. די בנינים זענען אין די אל־טע אקאדעמישע סטילען, מאָדערנע אויס־געטייטשט און פארפיינט. די ביבליאטעק פּשוט ווי א קאטעדראל, אויסענווענינג און אינווענינג פלאמט פון די שויבען א פאר־חשבונות דערפאר, זי איז געהעכטער צום באָרגען ליכט און גיסט אָן מיט שטימונג ווייטען מזרח, כינע און יאפאן. און די איז דאָ אויף די פּאליצעס רוהען גייסטער, שיפען וואָס שווימען אָן פון יענע ווייטע, געדאנקען פון אסטע פילאָזאָפען און יונגע דיכטער און איבער אלץ פלאקערט אזא אויפגעמארגענטקייט, דורשט ניט געשטיל־טען, וויסען, ניט דערגאנגענער און סוד ניט אויפגעקלערטער.

אלט־אטען אין מאָדערנע קליידער. ניט ווילענדיג ווילט זיך פארגלייכען אָט דער אוניווערזיטעט צענטער צו די אלטע אייראפּעאישע הויך־שולען, מיט די אפ־געטראגענע פארמען און אפּגעבלאנעוועטע באגריפען. הלבשה און הנהגה שטופען עס צוריק אין מיטעלאלטער. צלם און גע־שוועצעלטע בילדער, קאקאָרדע אויפ'ן היטעל און קנעפּעל אויפ'ן מונדיר.

דאָ, אזא פּשוטקייט, קום און לערען. אויב דו האָסט נאָר צייט. אויב דו קאָנסט זיך נאָר אויסהאלטען, און אויב דו ווילסט ניט דיין צייט פארברענגען.

וואָרום צוגלייך מיט די ביבליאטעקען אכסערוואטאָריאָס און שטודיר־הייזער, ווערען אויך געבויט די קאָלאָסאלע אומס פאר באָקס־קאמף, פאר אלערליי סארט שפּילע־ריי, ווערט עגבויט טענים־גערטנער, מיט האָל־פּלעצער, שווים־באסיינען, טאנץ סאַ־לאָנען און קלוב־צימערען.

הונדערטער אקער לאנד איז אפּגע־געבען פאר דעם אוניווערזיטעט און אלער־ליי פארווילונגען קומען דאָרט פאר און פון גאנץ וואשינגטאנער סטייט קומט מען אהין.

פארבאָרענע רעפּלעקטאָרען וואָרפען בינטלעך ליכט פון זייערע באהאלטנישען ארוים און באגיסען די וועגט פון די אר־נייוועזיטעט בנינים אין שטילע, פארביגע ווארגע פאר אין דער לופט ארוים ביי די ברעגען פון די טייכען און ביים אויסגוס שאטענט פון די ביימער און די גרעטן פון ים, און די אנגעלאָדענע שיפען שווימען פון וויסענשאפט, מיט די גרויסע פּאָליאָ־אוועק איבער די וויייטע וואסער־וועגען צו טען פון די גריכישע חכמה שפּאצירט די פרעמיד, פרעמדע מדינות.

דאָ ארום און געהט שפּיעלען מיט די אנ־דערע געטינס און געטער "פון באל".

4.

עטליכע שעה מיט אן אויטאָמאָביל און מען גליטשט זיך אריין אין די "שטאט פון ראָזעס" — פּאָרטלאנד. די "מעטרא־פּאליע" פון אורעגאן שטאאט, דער לעצ־טער שטאאט אויפ'ן פאסיפישען ים ברעג פאר קאליפּארניע.

פּאָרטלאנד האָט אָפּגעוואשען פון זיך די אמעריקאנער־בריטישע צניעות און אויף זיך ארויפגעצויגען א מאנטעל פון פאריז, פּאָרטלאנד לעבט שוין אינ'ם זכות פון דעם נאָהענטען שטאאט קאליפּארניע פון פּאָרטלאנד ביז סאן פראנציסקא איז נאָך קנאפּע אכט הונדערט מייל, נאָר דער איינפלוס שפּאנט שוין איבער די נאסען. ציגדט שוין די הינטער געסלאך און רוישט אריין אומרוה אין די אויערען. די אויגען קוקען צוטומעלט, און זוכען.

די שטאדט און די הינטער שטאדט איז איינגעטונקען אין רויזען. און פּאָרט־לאנד נעהמט זיך דערמיט איבער. אין פּאָרטלאנד קרעכצען נאָך ארוים שפּורען פון דעם נאָלד־גלוויף אין מיט פון אכ־צעהנטען יאהר הונדערט און א סך פון די זקנים וויייסען צו דערצעהלען וועגען גלען מעטאל וואָס איז געפאָלאסען אין די ריטש־קעלער, און אין די מוזעאומס ליגען נאָך די לאָפּעטעס און די זייערלאך. פּאָרטלאנד איז א דורכפאהר שטאדט. א סאסנציע אויפ'ן וועג קיין סאן פראנציסקא. קיין לאָס אנדזשעלאס. די שטאדט מאכט דעם איינדרוק פון א האטעל, אן אכסניה.

אין פּאָרטלענד זיינען די זעג שניי־דענדיג זיך אינ'ם האָלץ. די גרעסטע האָלץ מילען שפּארען זייער הייסען אָטעם — די וואָס זיינען געקומען גאָלד זוכען און האָ־בען ניט געפונען, האָבען וואַרשטאטען גע־עפענט און וועגען געשאפען, בערג גע־ראָבען און זומפּען געטריקענט.

אין פּאָרטלאנד מישען זיך שוין שפּרא־כען און איינגער פאלען איבער איינגער. די וואָס זיינען געקומען גאָלד זוכען און האָ־בען ניט געפונען, האָבען וואַרשטאטען גע־עפענט און וועגען געשאפען, בערג גע־ראָבען און זומפּען געטריקענט.

אין פּאָרטלאנד. די "מעטרא־פּאליע" פון אורעגאן שטאאט, דער לעצ־טער שטאאט אויפ'ן פאסיפישען ים ברעג פאר קאליפּארניע.

פּאָרטלאנד האָט אָפּגעוואשען פון זיך די אמעריקאנער־בריטישע צניעות און אויף זיך ארויפגעצויגען א מאנטעל פון פאריז, פּאָרטלאנד לעבט שוין אינ'ם זכות פון דעם נאָהענטען שטאאט קאליפּארניע פון פּאָרטלאנד ביז סאן פראנציסקא איז נאָך קנאפּע אכט הונדערט מייל, נאָר דער איינפלוס שפּאנט שוין איבער די נאסען. ציגדט שוין די הינטער געסלאך און רוישט אריין אומרוה אין די אויערען. די אויגען קוקען צוטומעלט, און זוכען.

די שטאדט און די הינטער שטאדט איז איינגעטונקען אין רויזען. און פּאָרט־לאנד נעהמט זיך דערמיט איבער. אין פּאָרטלאנד קרעכצען נאָך ארוים שפּורען פון דעם נאָלד־גלוויף אין מיט פון אכ־צעהנטען יאהר הונדערט און א סך פון די זקנים וויייסען צו דערצעהלען וועגען גלען מעטאל וואָס איז געפאָלאסען אין די ריטש־קעלער, און אין די מוזעאומס ליגען נאָך די לאָפּעטעס און די זייערלאך. פּאָרטלאנד איז א דורכפאהר שטאדט. א סאסנציע אויפ'ן וועג קיין סאן פראנציסקא. קיין לאָס אנדזשעלאס. די שטאדט מאכט דעם איינדרוק פון א האטעל, אן אכסניה.

אין פּאָרטלענד זיינען די זעג שניי־דענדיג זיך אינ'ם האָלץ. די גרעסטע האָלץ מילען שפּארען זייער הייסען אָטעם — די וואָס זיינען געקומען גאָלד זוכען און האָ־בען ניט געפונען, האָבען וואַרשטאטען גע־עפענט און וועגען געשאפען, בערג גע־ראָבען און זומפּען געטריקענט.

פאראיינגטער ארץ ישראל קאספיין

אין טאראנטא

קוואטא 50.000 דאלאר

דער קעמפּיין וועט ערעפענט ווערען

דאנערשטאג אוועגט מאי דעם 28־טן

מיט א גרויסען באנקעט אין קינג עדוואַרד האטעל

רבי סטיפען ס. ווייז

אמעריקא'ס אידישער טריביון

וועט זיין דער גאסט רעדנער

דער קאמפּיין וועט אנגעפירט פון דאנערשטאג אוועגט מאי 28־טען ביז זונטאג ביינאכט דזשון דעם 7־טען

אלע היגע שוהלען, פאראיינען און ארגאניזאציעס, מוזען זיין פארטראטען ביים גרויסען אידישען יום טוב, ווען די אידען וואָס האָבען ליעב ציון און זענען געבליבען טריי צום אידישען פאָלק וועלען זיין פאראמעלט אין דער קריסטאל באָל רום אין קינג עדוואַרד האָטעל, ווען דער גרויסער אידישער טריביון, דר. ווייז וועט מיט גרויס פייערליכקייט און מיט זיין גרויסען טאלאנט, וועט ער ברייננען צו די היגע אידען א מעסעדזש פון טרייסט און האָפענונג.

מיר רופען אייך, אידען פון טאראנטא, צו דעם גרויסען אידישען פייערטא

נייעס פון איבער גאנץ קאנאדע

קאנאדע אנגעשלאסען אן אפמאך וועגען פרידליכע לעזונג פון אינטערנאציאנאלע סכסוכים

אטאווא. — דער פארלאמענט האט גוט געהייסען מאנדעם אנשליסען זיך אן דעם דזשענעראל אקט פון 1929 וועגען די פרידליכע לעזונג פון אינטערנאציאנאלע סכסוכים.

דער אקט שליסט איין פונקטען וועגען רודזקומען, איבערגעבען סכסוכים צום אינטערנאציאנאלען גערעכט, ארבעטרייטשאן און רעכט פון בודרים אין סכסוכים.

געוויסע רעזערוואציעס זיינען געמאכט געווארען וועלכע שליסען אויס קאנאדעם אנטייל אין דעם אקט אין פאלגענדע פאלען: סכסוכים, וואס האבען זיך אנגעפאנגען איידער קאנאדע האט זיך אנגעשלאסען אן דעם אפמאך; די וואו די צרדים זיינען געקומען צו א פארשטענדיגונג וועגען אנדערע וועגען פון פרידליכער פון דעם אפמאך.

בודזשעט שלאגט פאר 5 פראצענט סיילסטעקס

אטאווא. —

אין דעם בודזשעט וואס פרעמיער בענעט וועט פארברענגען פארן פארלאמענט ענדע דעם מאנאט, איז פאראן א פונקט וועלכער שלאגט פאר צו פארגרעסערען דעם סעילס טעקס ביז 5 פראצענט.

כדי צו פארמיידן א וויטערדיגען דעפיציט פון קאנאדעם פינאנצען, איז פרעמיער בענעט געצוואונגען ארבעטן צו בארגען געלט, אדער צו העכערען טעקסעס. דער פרעמיער האט אויסגעקליבען דעם לעצטען מיטעל, פון וועלכען עס ווערט דערווארט אן איינקומען פון 100 מיליאן דאלאר.

דער ביז איצטיגער סיילס טעקס פון 4 פראצענט האט זיך ער איז אנגענומען געווארען אין דער מלחמה צייט אריינגעבראכט ארום אפט הונדערט דאלאר.

בוכאנארען ווילען שלום מיט „זון פון פרייהייט"

ווערענען גיט זיי לאנד אין געביידעס. — געוואלדיגע פון רעגיערונג נישט צו מאכען קיינע אומרוהען.

נעלסאן, ב. ק. —

ביי א מיטינג פון די בוכאנארען אויף וועלכען עס זיינען אויך אנוועזענד געווען די „זיהן פון פרייהייט" (א פראק־ציע אין דער רעליגיעזער בוכאנארישער געמיינדע, וואס האט פאר דעם געצטען יאהר מיט זייערע גוואלדטהאטען אויפגערודערט די אפגעשלאסענע בוכאנארישע געמיינדע און געצוואונגען דער רעגיערונג זיך אריינצומישען) האט אינספעקטאר דינוואדי פון דער בריטיש קאלאמביא פאר־ווערענען גיט זיי לאנד אין געביידעס. — געוואלדיגע רעגיערונג וועט אנגעהמען שטרענגע מיטלען אין פאל פון ווייטערדיגע אומרוהען ביי די בוכאנארען.

דער מיטינג אין טראמס איז געווען פון פיאטער ווערענען, דער הויפט פון די בוכאנארען, אין א פראוואן צו מאכען שלום מיט די רעוואלטירענדיגע „זיהן פון פרייהייט". ער האט פארגעשלאגען, אז מען וועט זיי איבערגעבען 2200 אקערלאנד מיט הייזער, שולען און אנדערע געביידעס אין די סלאקען וואלד. ער וועט באפרייען דאס לאנד פון אלע חובות, אריבערפירען פון דארט אלע דיא בוכאנארען אין געבען זיי פאלשטענדיגע פרייהייט צו פיהרען זיך מיט זיי ווילען, אבער בתנאי זיי זאלען זיך דארט באזעצען רוהיג.

אין זיין רעדע האט ער אויך געוואר־נט די בוכאנארען פון נאכטאן די „זיהן פון פרייהייט", ער האט שטרענג פאר־אורטייט די מיינונגען פון די זיהן פון פרייהייט וועגען רעליגיע און מאראל.

די פארשטעהער פון די זיהן פון פרייהייט, וואס האבען ביי דעם מיטינג גערעדט, האבען קיינע צוזאגען ניט גע־וואלט מאכען.

דער מיטינג איז דאך דורכגעגאנגען רוהיג, אבער אז די אנוועזענדע פאליציי איז געווען אומגעריג.

פייערען בושעווען נאך אלץ אין מאניטאבא

ווינניפעג. —

די פייערען אין ריידינג מאונטין נא־שיאנאל פארק ווערען יעצט באקומען אויף א פראגע 3 מאל די ברייט. א טייל פון דעם פארק באוואסען מיט פאפלער ביימער איז פאלשטענדיג פארניכטעט גע־ווארען, ווי עס ווערט באריכטעט איז אבער געלונגען אפצוהאלטען דעם פייער פון ווערענדיגען די זומער וווינונגען. וואס געפינען זיך אין פארק.

אן אפטיילונג פון 120 מאן קעמפט מיט'ן פייער וואס ווערט פון ווינט געטראגען צום קליר לייך געגענט אין צפון מערב פון מאניטאבא.

צושראקענע הירשען און עלקס טראגען זיך ארום אין דעם געגענט, זיך ראטעווענדיג פון די פייערען. פיעלע פון די וואס קעמפען מיט די פייערען פאלען ארויס פון די רייהען צוליעב דער היץ און רויך.

נעגערס זוכן אן אנדער פלאץ פאר זייער אנשטאלט

האמילטאן, מאי 16.

צוליעב דער נעגערשאפט פון די איינוואוינער פון דעם שטעדטעלע אנ־קעסטער צו דעם געפלאנטען נעגערשען אנשטאלט דארט, האט די „אפריקען בראד־דערהוד אף אמעריקע", די נעגערשע אר־גאניזאציע, אפיציעל אויסגעגעבען איהרע פלענער צו בויען דאס דעם אנשטאלט, און האט זיך געווענדעט צום ריעלעס־טייט אפנעט טשארלס הענס, אז ער זאל געפינען אן אנדער פאסיגען פלאץ פאר דעם צוועק.

מר. הענס האט אויסגעדריקט זיין מיינונג, אז עס וועט איהם געלינגען צו געפינען אן אנדער פאסיגען פלאץ פאר דעם אנשטאלט.

ניו יארק

ציון עסזעקוטיוו שטרייט נים-גינסטיגע ראנציע

ירושלים, מאי 18, (איטא). — פון די 1415 אימיגראנטן אין טיפיקאטען וואס די אידיע האט פארלאנגט, האט דער ראט דערלויבט בלויז 500 אין רייזענדע וועלכע וועלען אין לאנד אלס אימיגראנטען פארשטאנען. אז די ציון האט רעזערווירט דאס רעכט רען געגען דעם וואס די אי־וואנדערונג איז געשניטען.

די עקזעקוטיווע פראטעסטירט געגען דעם באשלוס דעם אמעריקאנישן אינסטיטוט פון סערטיפיקאטען אין דער רעגירונג און ניט מיגראנטען וואס די אנגענומען לאנגט.

די עקזעקוטיווע שטרייט אז דער דאזיגער באשלוס איז ניט מ־איין סערטיפיקאט איז ניט מ־דער „דבר": זאגט, אז דער באשלוס אימיגראציאנס דעפארטמענט

5000 ביי דער לאנג־דייוויד בעלאסטן

ניו יארק, מאי 18. — פינף טויזענט פערזאן מען צו דער לויה פון דעם א־ריקאנישען פראדוסער דייוויד צווישען די וואס האבען זיך זענען געווען מעיאר וואס אולריק, ווענען בעלאסקא ה־געפיהרט אויף דער ביהנע, א־רבי יונה א. וויז האט הספד.

ער איז מחבר בעווארען אהבת חסד בית־עלמין, וואו ע־לאסקא'ס א פארשטארבענע טא־טאבטער, מרס. מארים געקט געווען.

Duchess Theatre Dundas & Markham

היינט און מארגען
מאי דער 18־טער, 19־טער
בלויז צוויי טעג
ריטשערד
בערטהעלמס
— אין —
„די לעש"
מיט מערי אסטאר און
מעריאן ניקסאן

מיטוואך און דאנערשטאג
א דאבעל ביל
„מען־טו־מען" און „געבארגטע פרויען"

STANDARD THEATRE

פיער — קונסט פארשטעלונגען — פיער

מארים שווארץ

מיט זיין קינסטלער אכטונג פון ניו־יארקער קונסט טעאטער, וועט געבען פיער פארשטעלונגען אין טראנטא.

מארים שווארץ האלט זיין פארשפרעכען, ווילכען ער האט געגעבען די טראנטער אודען, ווען ער האט דא געשפילט „אנקעל טאמס".
מארים שווארץ מיט זיין נאנצער קונסטלער קאמפאניע וועט אויפטרעטען

דאנערשטאג אוועגט, מאי דעם 21־טען
אין לעאן קאברינ'ס
„ריווערסייד דרייוו"

פרייטאג אוועגט, מאי דעם 22־טען
אין שלום אש'ס
„גאט פון נקמה"

שבת בייטאג, מאי דעם 23־טען
אין שלום עליכם'ס
„שווער צו זיין א איד"

שבת אוועגט, מאי דעם 23־טען
— און —
„דער מאן מיט'ן פארטפעל"

טיקעטס שוין צו באקומען אין באקס אפיס פון סטענדערד טעאטער. — באזארגט זיך באצייטענס מיט א ביילעט איהר זאלט שפעטער ניט הארפען באדויערען.

College Playhouse

מיידזשאר און בראנזוויק עוו.
מאנטאג, דינסטאג און מיטוואך
מאי 18־טער, 19־טער און 20־טער
די בארימטע בילד
„דזשאסט אימעדזשען"
— מיט —
מארדזשערי ווהייט
— און —
פרענק אלבערסטאן

Marjorie White and Frank Albertson in a scene from the DeSylva,

גארדען טעאטער
קאלעדזש און ספעדיינע
היינט, דינסטאג און מיטוואך
די בארימטע זינגער
לאורענס טיבעט און
גרייס מור אין
„ניו מון"
א בילד פון רוסישען
מיליטערישען לעבען

GRACE MOORE and LAWRENCE TIBBETT in "NEW MOON"

ליבערטי טעאטער
(דאנדעס און ספעדיינע עוועניו)
מאנטאג, דינסטאג און מיטוואך
מאי 18־טער, 19־טער און 20־טער
דער בארימטער אידישער אקטיאר
לואיס וואלהיים
— אין —
„סילווער הארד"
א וואונדערבארע דראמע.

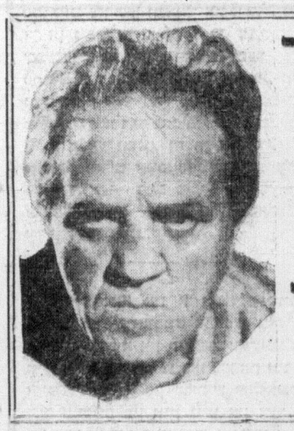

PEERLESS ELECTRICAL CONTRACTING Co.
עדעלייד 3758 טרעניטי 7332
לאזט נישט דורך די געלעגענהייט. ספעציעלע רעדוקשאנס אויף אלע מינגס. עלעקטרישע ווייערינג אין הייזער.
פעקטארי פאוער אינסטאלישאן, טעאטער און סאונד אינסטאלישאן
אלע ארבייט גארענטירט
פרואוט אונז אויס. עסטימייטס פריי. טאג און נאכט סערוויס.
הערי ליפאווסקי.

I. BURSTEIN & CO.
ARTIST DECORATORS
PAINTING - PAPER HANGING CONTRACTORS
ספעציאליסט אין דעקארירען היימען, טעאטערס, שולען א. ד. ג. מיט די לייטעסט סטייל גלייזינג און דעזיינינג ארנאמענטאל פריי האנט ארבייט. די בעסטע מאלעריען פון לאנדשאפטען. אויך וואונדערבארע סטאקא ארבייט. קיין דזשאב איז צו גרויס אדער צו קליין.
פאלשטענדיגע צופרידענהייט.
מעסיגע פרייזען. עסטימייטס פריי
283 גריים סטריט. טעלעפאן מעלראז 6767.

לאיערס דזש. דזש. גלעס און אי פ. דיקלער
— פון —
גלעס, דיקלער און קא.
רום 501 דאמיניאן בילדינג, 465 בעי סט.
אפיס טעלעפאן עדעלייד 1168 — 1169
אלגעמיינע. ציווילע און קרימינעלע לאו־פראקטיק
געלט געליען און אינוועסטירט אויף מארטגעדזשעס.

טעלעפאן עדעלייד 6201. הויז טעלעפאן מעלראז 6730.
לאיער פיליפ דאווידסאן
באריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליק א. ז. וו.
810 סטערלינג טאור בילדינג
372 בעי סטריט
געלט צו לייען אויף ערשטע און צווייטע מארטגעדזשעס.
ספעציעלע אויפמערקזאנקייט פאר קרימינעלע קייסעס.

אפיס: 45 ריטשמאנד סט. וועסט
אפיס טעלעפאן: וויינווערלי 2211
705 סענטראל בילדינג הויז טעלעפאן מעלראז 4718.
לאיער ב. ווייסבערג ב.א.
באריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליק
געלט צו לייען אויף מארגידזשעס.
מארגידזשעס געקויפט.

טענדערס פאר דרעדזשינג

פארזיגעלטע טענדערס, אדרעסירט צו דעם אונטערנעשריבענעם און אינד־אר־סירט „טענדער פאר דרעדזשינג, האייל־טאן, אנטאריא", ווערען אנגענומען ווע־רען ביז 12 א זייגער בייטאג (דעיליט סייווינג טיים), דינסטאג דעם 26־טען מאי, 1931.

טענדערס ווערען נישט באטראכט ווע־רען סיידען זיי ווערען געמאכט ווערען אויף די פארמען וואס ווערען צוגעשטעלט פון דעם דעפארטמענט און בחסכם מיט די באדינגונגען, וואס ווערען דארט אנגעגע־בען.

ספעסיפיקיישאנס, צוזאמען מיט פאר־מען פאר טענדערס קען מען באקומען ביי דעם אונטערנעשריבענעם און אויך אין אפיס פון דיסטריקט אינזשעניר, עקוויטי בילדינג, טאראנטא, אנט.

טענדערס מוזען איינשליסען אויך טאוינג פון דעם פלענט צו אין פון דער ארבייט.

די דרעדזשעס און דאס איבערגע־פלענט, וואס ווערען באנוצט ווערען ביי דער ארבייט, דארפען זיין געהעריג רענ־סטרירט אין קאנאדע אום, אדער פאר דעם 31־טען, דעצעמבער, 1929, אדער זיי דארפען זיין געבויט און רעגיסטרירט אין קאנאדע נאך יענער צייט.

צו יעדען טענדער מוז בייגעלייגט ווערען אן אקצעפטירטער באנק, צאלבאר צו אדרעד פון מיניסטער אף פאבליק ווארקס פאר 5 פראצענט פון דעם קאנטראקט פרייז, אבער קיין טשעק טאר נישט זיין וויניגער ווי פינף הונדערט דאלאר. באנדס פון דער דאמיניאן אף קאנאדע, אדער באנדס פון קענעדיען נישנאל רעזווי אפמאפ־ס ווערען אנגענומען. ווערען אלס סעקיר־יטי. אדער באנדס און א טשעק אויב נויטיג צו מאכען פול די סומע.

הגי אדרעד,
N. DESJARDINS
סעקרעטאר.
דעפארטמענט אף פאבליק ווארקס,
אטאווא, מאי, 13, 1931.

טענדערס פאר קיילען

פארזיגעלטע טענדערס אדרעסירט צו דעם פוירטשייזינג אגענט, דעפארטמענט אף פאבליק ווארקס, אטאווא, ווערען אנ־נעומען, ווערען ביי איהם אין אפיס ביז 12 א זייגער בייטאג (דעיליט סייווינג צייט), מאנטאג, דעם 8־טען יוני, 1931 פאר צישטעלען קוילען פאר די דאמיניאן געביידעס אין דער פרעווינץ אנטאראיא.

איינשליסענדיג די שטארס אטאווא.

פארמס פון טענדערס מיט בייגעלייג־טע ספעסיפיקיישאנס און באדינגונגען קען מען באקומען פון דזשי. דאבעלין דאיסאן, פוירטשייזינג אגענט, דעפארט־מענט אף פאבליק ווארקס, אטאווא; און ר. ווינטער, דיסטריקט רעזיידענט ארכי־טעקט, 61—59 וויקטאריא סטריט, טא־ראנטא, אנט.

טענדערס וועלען נישט באטראכט ווע־רען, סיידען זיי ווערען געמאכט ווערען אויף די פארמס וואס דער דעפארטמענט שטעלט צו בחסכם מיט די דעפארטמענט ספעסיפיקיישאנס און קאנדיציעס.

דאס רעכט צו פארערען פון דעם דער־פאלגרייכען טענדערער א דעפאזיט נישט מעהר ווי 10 פראצענט פון דער סומע פון דעם טענדער צו פארזיכערען די געהעריגע דורכפירונג פון דעם קאנטראקט, ווערט רעזערווירט.

ביי אדרעד,
N. DESJARDINS,
סעקרעטאר.
דעפארטמענט אף פאבליק ווארקס,
אטאווא, מאי, 13, 1931.

רעוו. פ. דאלגאף
דער בארימטער
מוהל
ספעציאליסט

אנערקענט אין אלע האספיטעלער פון אלע דאקטוירים
413 Dovercourt Road
TELEPHONES:
Lom. 1220 Tr. 7830j El. 3086

LOEW'S
היינט און די נאנצע קומענדע וואך.
די גרויסע בילד
„טריידער הארן"

SHEA'S
היינט און די נאנצע וואך
דאס שעהנסטע בילד פון אלע צייטען
„די קעניגין פון מעין סטריט"
אויפ'ן סטייזיש:
גאס עדוארד'ס
„סטארס אן פאריד"
וואונדערבארע געקליבענע יונגע אקטיאר
און
די אבער טווינס — די לאנגר טווינס און הילדענדייד
די שעהנסטע ר. ק. א. 5 אקטען

מארנקליף פארק
(ליסייד)
SPRING MEET
13־טען — מאי — 20־טען
זיבען רייסעס יעדען טאג
אנפאנג 2 נ. מ. (זומער צייט)
דזשענעראל אדמישען $2.00
(טעקס איינגעשלאסען)
רעזערווירטע באקס פלעצער פארקויפט אויפ'ן טרעק.
פרייז $1.00.
ספעציעלער רייס צוג דורעקט צום טרעק אריינגאנג פארלאזט סי. פי אר. סטיישען, נארט יאנג סטריט 1.30 נ. מ. (דייליט סייווינג).
מי. טי. סי. מאטאר קאוטשעס יעדע עטליכע מינוט פון יאנג און סט. קלער און פיפ און דענפארד עוועניוס און דאוניטאון האטעלס.
W. R. WOOLLATT,
פרעזידענט און דזשענעראל מענעדזשער,
F. S. LIVINGSTON,
סעקרעטאר.